Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT פּרייז 20 גראָשען

היינט 8 זייטען.

נייער פאָלקסבלאַט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 253/1548	לאדז, מיטוואָך, יז מרחשון תרפ"ט	זעקסטער יאָהרגאַנג	Łódź, Środa 31 października 1928 r.	Nr. 253/1548

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 24-71 | Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71.

היינט ווערט געעפענט די סיים-סעסיע.

געשטאָרבען ב. מיכאַלעוויטש.

וו אַ ר ש אַ, 30. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). היינט האַלב 2 בייטאָג איז נאָך אַ לענגערער קראַנקהייט געשטאָרבען אין עלטער פון 51 יאָהר דער בעקאַנטער אַרבייטער-טוער, פיהרער פון „בונד", מיטגליד פון וואַרשאַווער קהלה-ראַט, דער שריפטשטעלער און זשורנאַליסט ב. מיכאַלעוויטש (יוסף איזביצקי).

* * *

טרעפונג פון דער סיים-סעסיע.

וו אַ ר ש אַ, 30 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט). מאָרגען (היינט, מיטוואָך) 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג קומט פאָר די ערשטע זיצונג פון דער נייער סעסיע פון סיים. דער וויכטיגסטער פונקט פון דער טאָג-אָרדנונג איז דער בודזשעט אויפ'ן יאָהר 1929—1930. עס ווערט ערוואַרט, אַז אויף דער ערשטער זיצונג וועט נעהמען אַ וואָרט צום בודזשעט דער פינאַנץ-מיניסטער טשעכאָוויטש. צי עס וועט אויך רעדען פּרעמיער באַרטעל איז נאָך נישט בעקאַנט.

מעגליך, אַז אויף דער זיצונג וועלען פאָרקומען דעמאָנסטראַציעס פון די עקסט-לינקע.

מאַרשאַל פּילסודסקי

קעהרט זיך אום צו אינערן-פּאָליטיק.

וו אַ ר ש אַ, 30 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים קאָרעספּאָנדענט). היינט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון מיניסטערען-ראַט מיט'ן אָנטייל פון מאַרשאַל פּילסודסקי. דער מאַרשאַל האָט ערקלערט, אַז אויף ווייטער וועט ער זיך נעהמען צו די פראַגען פון דער אינערליכער פּאָליטיק אין לאַנד.

זיצונג פון „קאָלאָ".

וו אַ ר ש אַ, 30. (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט). 12 אַ זייגער בייטאָג וועט מאָרגען (היינט) פאָרקומען אַ זיצונג פון יודישען קאָלאָ וועגען די פראַגען, וואָס זענען פערבונדען מיט די בענייטע אַרבייטען פון סיים.

שרעקליכער פאָרפאַל אין אַ שולע

ל ו ב ל י ן, 30 (אַ. וו.) אין גימנאַזיע אויפ'ן נאָמען פון סטאַשיצ'ן איז פאָרגעקומען אַ שרעקליכער פאַל. אַ גרופּע שילער האָבען געשפּילט אין פוטבאָל. פלוצליע האָט דער שילער שימאַנאָוויטש בעקומען מיט אַ 7-קילאָ'דיגען געוויכט אין קאָפּ אַריין: דאָס האָט זיך דערנעבען געאיבט אַ שילער אין הויבען געוויכטער. שימאַנאָוויטש'ן האָט מען אין אַ האָפנונגסלאָזען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל אַריין.

אַ דונער אין אַ האַרמאַט.

ל אָ נ ד אָ ן, 30 (אַטע) בעת איבונגען פון ענגלישע זעלנער אויפ'ן אינזעל צייל אָן איז אויסגעבראָכען אַ שטורם. אַ דונער האָט געטראָפען אַ האַרמאַט, וועלכער האָט אויפגעריסען און דערהרג'עט 5 זעלנער, 10 זענען שווער פערוואונדעט געוואָרן.

ב. מיכאַלעוויטש.

דער פערשטאָרבענער בינוש מיכאַלעוויטש איז געווען אַנ'אויסגעפּרעגטע פּאַרטייאיש-פּאָליטישע פּערזאָן, אַ פּערזאָן — אַ שטאַנדאַרט, אַ געשטאַלט — אַ פאָהן, אָבער די ידיעה וועגען זיין טויט וועט איינהילען אין אויפריכטיגען טרויער נישט נאָר זיינע פּאַרטיי-אָנהענגער, נישט נאָר זיינע פיל דירעקטע חברים און פריינד, נישט נאָר די גאַנצע יודישע אַרבייטערשאַפט און די פאָלקס-מאַסען, נאָר וועט געפינען אַ צער-אָפּקלאַנג אַפילו ביי זיינע געגנער.

יעדער, וואָס איז פעהיג צו שעצען אמת'ע, ריינע, אונאייגענוציגע איבערגעגעבענהייט צו אַנ'אידעאַל, אָפּפערפולע געטריישאַפט און לעבענסלענגליכע אונערמידליכע אַרבייט און קאַמף פאַר'ן וואויל פון פערפאָלגטע, אונטערדריקטע, אויסגענוצטע, וועט מיט טיפען שמערץ אויפנעהמען דעם טויט פון ב. מיכאַלעוויטש'ן.

מיכאַלעוויטש איז געשטאָרבען אין עלטער ס. ה. פון 51 יאָהר, אָבער ער געהערט צו די עלטסטע וועטעראַנען פון דער יודישער אַרבייטער-בעוועגונג, אין וועמענס רשות ער האָט זיך געשטעלט פון דער פריהסטער יוגענד אָן, וועלכען ער האָט אַוועקגעגעבען אַלע זיינע גייסטיגע און פיזישע כוחות, אַלע זיינע גרויסע פעהיגקייטען, זיין גלענצענדע פעדער, זיין מעכטיגען אַרבייטערישען טאַלאַנט, אַלע פיבערען פון זיין אַלזייטיגער נשמה.

ער איז אַריין אין דער יודישער אַרבייטער-בעוועגונג אין „בונד" אין די צייטען פון איהרע ערשטע הערואישסטע שריט, אָנשטרענגונגען, קאַמפען און קרבנות, און איבער צוואַנציגער יאָהרען האָט ער געטראָגען מיט זיך דעם ריינעם קעמפערישען הערואיזם, די ריטערליכע קאַמפס-פעהיגקייט און אָפּפער-גרייטקייט.

מיכאַלעוויטש איז געשטאַנען אין צענטער פון פּאָליטישע שטרייטען און קאַמפען, אין וועלכע עס ווערען נישט איבערגעקליבען קיין מיטלען און אופנים, וואו די ריינסטע געשטאַלט קאָן זיך נישט פערהיטען פון אָנפאַלען און שמוץ, אָבער אַזוי גרויס איז דער צויבער פון דער ראָזינער איידעלער, קרישטאַל-ריינער פערזענליכקייט, אַז קיין שום פּנים האָט זיך אָן איהם נישט נעקאָנט אָנריהרען: ריין און עהרליך איז ער אַדורך זיין מיה-אַרבייט,־ און קאַמפספולען לעבען.

זיינע מאַרטיר-פולע וועגען, זיינע אונגעהויערע פערדינסטען פאַר דער יודישער אַרבייטערשאַפט בכלל, פאַר דער יודישער קולטור, יודישער שול בפרט, זיין פערזענליכער צויבער אַלס מענש — האָבען איהם געמאַכט פאַר איינעם פון די פּאָפּולערסטע פיהרער, בעליבט און איינגעבאַקען אין די הערצער פון די מאַסען, געאַכטעט און געשעצט פון אַלעמען.

כבוד זיין ליכטיגען אָנדענק!

אַ פּאָר ביאָגראַפישע דאַטען.

ביינוש מיכאַלעוויטש (יוסף איזביצקי) איז געבוירען געוואָרען אין דעצעמבער 1876 אין בריסק דליטע אַלס זוהן פון אַ שלאָסער-מעכאַניקער האָט ער בעקומען אַ טראַדיציאָנעל יודישע ערציהונג אָבער שוין אין עלטער פון 17 יאָהר בעקענט ער זיך מיט דער סאָציאַליסטישער לעהרע און ווען עס ווערט געגרינדעט דער „בונד" אין יאָהר 1897, שטעהט ער צו צו דער אָרגאַניזאַציע, וועלכער ער בלייבט טריי זיין גאַנץ לעבען, אַרבייטענדיג אונטער פערשידענע פסעוודאָנימען, ווי ביינוש, מיכאַיל, בעל-ברית א. אַ. אַ הפסקה בילדען נאָר די 10 יאָהר, ווען ער איז געווען פערשיקט אָדער איז געזעסען אין טורמעס. אין יאָהר 1899 רעדאַגירט ער דעם „וואַרשאַווער אַרבייטער", ווערט אַרעסטירט, זיצט אָפּ 16 חדשים אין 10-טען פּאַוויליאָן פון וואַרשאַווער ציטאַדעל, אין „פּאַוויאַק", אין ראַדעמער תפיסה, ווערט דאַן פערשיקט אויף 5 יאָהר קיין פּאָלטאַווע.

פון פּאָלטאַווע אַנטלויפט מיכאַלעוויטש קיין ביאַליסטאָק, וואו ער רעדאַגירט „די אַרבייטער שטימע", דאָ פיהרט ער אויך אַ ברייטע אָרגאַניזאַציאָנעלע אַרבייט. אין יאָהר 1902 נאָכ'ן דורכפאַל פון אַ קאָנפערענץ אין ביאַליסטאָק קומט מיכאַלעוויטש קיין לאָדז, וואו ער אַרבייט אין דער פּאַרטיי אַ געוויסע צייט. פון דאַנען פאָהרט ער אין פּאַרטייאישער שליחות איבער פערשידענע שטעט. ער ווערט אַרעסטירט אין מינסק, זיצט אין אַ רייה תפיסות, ווערט פערשיקט אויף 5 יאָהר אין אַרכאַנגעלסקער גובערניע. אין יאָהר 1905 נאָכ'ן ענטלויפען פון אַרכאַנגעלסק קומט מיכאַלעוויטש ווידער קיין לאָדז. אין זומער 1906 ווערט ער אויפסניי אַרעסטירט און פערשיקט אין די צפון-גובערניעס, פון וואַנען ער אַנטלויפט אויך דאָס מאָל.

פערברענגענדיג אַ געוויסע צייט אין דער שווייץ, קומט מיכאַלעוויטש קיין פּעטערבורג, וואו ער אַרבייט אין פּאַרטיי-אָרגאַן „די צייט". די אָקופּאַציע-יאָהרען איז מיכאַלעוויטש טעטיג אין ווילנע, וואו ער אַרבייט אין פיל אינסטיטוציעס און איז דער ערשטער פּאָרזיצער פון דעם ווילנער פעראיין פון יודישע ליטעראַטען און זשורנאַליסטען.

נאָך דער מערץ-רעוואָלוציע ווערט ער אַרעסטירט דורך די אָקופּאַנטען; ווערענדיג בעפרייט, בעזעצט ער זיך אין וואַרשא, וואו ער אַרבייט אין די „לעבענספראַגען" (שפּעטער „פאָלקס-צייטונג", „אונזער פאָלקסצייטונג") שרייבט זעהר פיל, אויך אונטער די פסעוודאָניען „ביינוש", „אַנ'אַלטער בעקאַנטער",

(ענדע זעה 5-טע זייט)

„גראַף צעפּעלין"

אויף דער רייזע קיין אייראָפּע.

נ י ו - י אָ ר ק, 30 (אַטע). לויט די לעצטע ידיעות געפינט זיך די לופט-שיף „גראַף צעפּעלין" אויף איהר צוריקרייזע קיין אייראָפּע אויף צפון-מזרח פון ניו-פאונדלענד. די שיף פליהט מיט אַ שנעלקייט פון 150 קילאָמעטער שעה. אויף דער שיף געפינט זיך אַ פרוי מר'ס אַדאַמס, וועלכע האָט זיך פאַלש אָנגעגעבען פאַר אַ קרובה פון פרעז. הינדענבורג. עס פליהט אויך אַ יונגעל פון 17 יאָהר, וואָס האָט זיך אומבעמערקטערהייט אַריינגעגנב'עט אין שיף.

די רייזע געהט צו בשלום.

דייטש-רומענישער האַנדעלס-אָפּמאַך.

ב ו ק אַ ר ע ש ט, 30 (אַטע) דער דייטש-רומענישער האַנדעלס-אָפּמאַך איז שוין אונטערגעצייכענט. צווישען אַנד. פערפליכטעט זיך דייטשלאַנד צו העלפען רומעניען סטאַביליזירען איהר וואַלוטע.

וועטאָ-רעכט

פון עסטלענדישען פּרעזידענט.

ר ע וו ע ל, 30 (ספּ. טעל.) די קאָנסטיטוציאָנס-קאָמיסיע פון עסטלענדישען מלוכה ראַט האָט אָנגענומען אַ פאָרשלאַג, לויט וועלכען דער שעף פון דער מלוכה בעקומט דאָס רעכט אַרויפצולעגען אַ וועטאָ אויף אַלע בעשלוסען פון דער רעגירונג.

בלוטיגער צוזאַמענשטויס

צווישען פאַשיסטען און קאָמוניסטען.

ב ר י ס ע ל, 30. (אַטע) בעת אַ פאָרטראַג פון איטאַליענישען פּראָפעסאָר פעליטשיאַלי וועגען מאַרש פון די פאַשיסטען אויף רוים, איז געקומען צו אַ בלוטיגען צוזאַמענשטויס צווישען פאַשיסטען און קאָמוניסטען. 6 קאָמוניסטען זענען פערוואונדעט געוואָרען, 20 האָט מען אַרעסטירט.

געשטאָרבען לעאָן קאַמייקאַ.

נ י ו - י אָ ר ק, 30 (טעלעגראַפיש דורך י.ט.א.) דאָ איז געשטאָרבען אין עלטער פון 64 יאָהר דער בעקאַנטער געזעלשאַפטליכער טוער לעאָן קאַמייקאַ. קאַמייקאַ איז געקומען פון ליטע אַלס 20-יעהריגער עמיגראַנט און האָט אין יאָהר 1889 געגרינדעט די ערשטע יודיש-ענגלישע צייטונג „דזשואיש דיילי ניוס", וועלכע איז געווען דער אָרגאַן פון אָרטאָדאָקסישען יודענטום. קאַמייקאַ איז אויך דער מיטאינהאַבער פון „מאָרגען-זשורנאַל", איז וויצע-פּרעזיצענדער פון „היאַס" און איז בשעתו געווען דירעקטאָר פון דער מזרחי-אָרגאַניזאַציע אין אַמעריקאַ.

אונזער טיפסטען צער דריקען מיר אויך צוליב'ן טויט פון אַלגעמיין פערעהרטען שריפטשטעלער, זשורנאַליסט און אַרבייטער-טוער

ב. מיכאַלעוויטש (יוסף איזביצקי)

די פערוואַלטונג פון לאָדזער יודישען ליטעראַטען- און זשורנאַליסטען-פעראיין

מיט אויפריכטיגען צער בעטייליגען מיר זיך אינ'ם טרויער פון דער יודישער אַרבייטערשאַפט און פון דער יודישער ליטעראַטור און זשורנאַליסטיק, צוליב'ן טויט פון גרויסען אַרבייטער-פיהרער, שריפטשטעלער און זשורנאַליסט

ב. מיכאַלעוויטש (יוסף איזביצקי)

זאָל זיין נאָמען אייביג דערמאָהנט ווערען מיט כבוד!

רעדאַקציע „נייער פאָלקסבלאַט".

פון 2½ אויף 1½ פראצענט
זאל פערקלענערט ווערן דער אומזאץ-שטייער.

ווארשא, 30. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). ווי איער קארעספאנדענט דערוויסט זיך, וועט אין דער נאהענטסטער צייט דער אומזאץ-שטייער פערקלענערט ווערן פון 2 און האלב פראצענט אויף 1 און האלב פראצענט. די רעגירונג רעדוקציע וועט חל זיין אויפ'ן האנדעל און קליין-אינדוסטריע. דער בלוין וועט געדעקט ווערן דורך א ניי-איינגעפיהרטען גרונט-שטייער. א חוץ דעם וועט די רעגירונג אריינטראגען נאך עטליכע נייע געזעץ-פראיעקטען: נייעם פערמעגען - שטייער, שטייער אויף אויסבויען די שטעדט און גאוועליזאציע פון ירושה-שטייער.

אימפארט-צאל אויף תבואה.

ווארשא, 30. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט איז פערעפענטליכט געווארען א פערארדנונג פון אגראר-פינאנץ- און האנדעלס-מיניסטעריום וועגען איינפיהרען אנ'איינפוהר-צאל אויף תבואה אין דער הויך פון 11 זלאטעס פאר א קווינטאל.

45 פערזאן ארעסטירט אין לעמבערג.

לעמבערג, 30 (טעלעפאניש) די זיכער-הייטס-מאכט האט דא אדורכגעפיהרט גרויסע ארעסטען צווישען די מיטגלידער פון דער קאמוניסטישער פארטיי. עס זענען ארעסטירט געווארען 45 פערזאן. ס'איז אויך ענטדעקט געווארען אין לעמבערג א פולשטענדיג איינגעארדענטע דרוקעריי, וואו ס'איז געדרוקט געווארען קאמוניסטישע ליטעראטור פאר גאנץ מזרח-גאליציען.

א כעלעמער מעשה.

אגראם, 30 (אטע). אין א דארף נעבען אגראם (זאגרעב) איז אויסגעבראכען א גרויסע שרפה. פון זאגרעב האט מען אלארמירט די פייערוועהר, וועלכע האבען אבער נישט געקאנט צוטרעטען צו דער לעשונגס אקציע, ווייל ס'איז נישט געווען אויפ'ן ארט דער בירגערמייסטער, וואס האט געדארפט דערלויב געבען די ערלויבניש, און דאס גאנצע דארף איז אפגעברענט געווארען.

Dr. med. B. ROBINZON
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען.
וואוינט יעצט
פיעטריקאווער 10, טעלעפאן 31-86.
נעהמט אן פון 8–9½ פריה און ½ פון 3–4½ נאכם

פעטיציע צום פעלקער-בונד וועגען כותל מערבי.

לאנדאן, 30. (טעלעגראפיש דורך יט"א) קאלאנעל קיש האט אין נאמען פון דער אלוועלטליכער ציוניסטישער ארגאניזאציע איבערגעגעבען דעם פעלקער-בונד א פעטיציע וועגען די געשעהענישען ביים כותל מערבי. די פעטיציע בעשטעהט פון 11 פונקטען, וועלכע בעליכטען גענוי די פראגע פון כותל מערבי און וועגען די מיטלען, וואס דארפען אנגענומען ווערען, כדי צו זיכערען די פרייהייט ביי דעם כותל.

זעלבסטמארד-עפידעמיע אין בערלין.

בערלין, 30. (ספ. טעל.)) נעכטען זענען אין בערלין פארגעקומען 8 זעלבסטמארדען און 10 פרובען פון זעלבסטמארדע.

ענדערונג פון דער דאנציגער קאנסטיטוציע.

דאנציג, 30. (אטע) דער „פאלקס-בעגעהר" (פאלקס-אנפראגע) וועגען ענדערען די דאנציגער קאנסטיטוציע האט געגעבען 30.000 פאר ענדערען (אנשטאט די געפארערטע 21.500) אויב דער פאלקסטאג וועט אויך איצט נישט בעשטימען צו ענדערען די קאנסטיטוציע, דאן וועט פארקומען א פלעביסציט

טויטער קערפער אין א וואליזע

מאסקווא, 30. (ספ. טעל.) די באהן-מאכט אין ניושני-נאווגראד האט געפענט א וואליזע, וועלכע איז אנגעקומען פון מאסקווא און איז זייט 2 וואכען נישט אפגענומען געווארען. אין דער וואליזע האט מען געפונען א צושניטענעם קערפער פון אנ'אונבעקאנטער פרוי. די אויספארשונגס-מאכט זוכט די מערדער.

ל. יפה ביים סענאט-מארשאלעק.

ווארשא, 30. (טעלעפאניש דורך יט"א). דער מארשאלעק פון סענאט פראפ. שימאנסקי האט היינט אויפגענומען דעם פארשטעהער פון קרן היסוד, וועלכער ווייל איצט אין פוילען, ריכטער ליב יפה.

פראפ. שימאנסקי האט ארויסגעוויזען זעהר פיל אינטערעס פאר דעם ציוניסטישען געדאנק און פאר דעם אויפבוי-ווערק אין ארץ-ישראל. ריכטער יפה האט דעם סענאטאר פארגעשטעלט די ערגרייכונגען אין ארץ-ישראל און פערלויף פון די לעצטע יאהרען און די ציוניסטישע ארבייט אין לאנד.

דער פראצעס פון שילער הוסמאן

עסען, 30. (אטע). אין פראצעס פון שילער הוסמאן, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין ערמארדען זיין חבר, דעם שילער דאובע דורך ארבערשניידען איהם דעם האלז, האט דער פראקוראר זיך אפגעזאגט פון דער מארד-בעשולדיגונג. דאגעגען אונטערשטיצט ער די בעשולדיגונג אין טויטשלאג „מיט וויסען און ווילען" און פארערט א שטראף פון 8 יאהר שווערע תפיסה.

פראפאגאנדע געגען קריג —
פליכט פון רויטען קרייץ.

האאג, 30. (אטע). די 13-טע אינטערנאציאנאלע קאנפערענץ פון רויטען קרייץ אין האאג האט לויט'ן פארשלאג פון דער יוגאסלאווישער רעגירונג איינשטימיג אנגענומען א רעזאלוציע אין וועלכער עס ווערט ערקלערט, אז די פראפאגאנדע געגען קריג דארף געהערען צו די פליכטען פון אלע רויטע קרייץ-פערבאנדען.

Dr. med. St. Heinrich
POMORSKA 10, TEL. 47-67
ספעצ. פון אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
בעהאנדלונג מיט קווארץ-לאמפען-שטראהלען
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 1–3 נאכמ. און פון 5–7 אווענד.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20.
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן און א. קאמפאניעיץ.
מיטן אנטייל פון די ליבלינגס-ארטיסטען בארישאווא, ראבינאוויטש און די בעקאנטע פרימאדאנא נאדיא קארעני
פרייטאג, דעם 2-טען, שבת, דעם 3-טען, זונטאג, דעם 4 טען און דינסטאג, דעם 6 טען. 9 א זייגער אין אווענד
פרעמיערע!!! צום ערשטען מאל אין לאדז!!! פרעמיערע!!!
25 געזאנגס-נומערן! נייע דעקאראציעס! הערליכע אויסשטאטונג!
געשפילט געווארען מיט'ן גרעסטען ערפאלג 100 מאל אין ווארשא
„די חלומות פון ליבע"
אין 3 אקטען פון לילין, רעזשיסירט פון ל. ראבינאוויטש.
נייע איינשטודירטע באלעט-טענץ / פערגרעסערטער ארקעסטער באר / נייע קאסטיומען.
שבת, 4 נאכמיטאג צו ביליגע פרייזען די אין לאדז בעליבטע פיעסע
רומענישע חתונה
אין 3 אקטען פון א. שאר.
מאנטאג, דעם 5-טען, 9 אווענד גרויסע פאפולערע פארשטעלונג פון 1 ביז 2.50
„דער מיגער" לעבענסבילד אין 4 אקט. פון קארנפרים
צום שלוס א קאנצערט מיט אנטייל: בארישאווא, ראבינאוויטש, קארעני, באלבירסקי, מאכאראווסקי
ס'נעמט אנטייל (לויט א. ב) פרויען: בעזמאן, בארישאווא, נאדיא קארעני, מאכאראווסקא, נערה, פאדערמאן, קאמפאניעיץ. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, מאטקאוו, גייהויז, פאלאנסקי, ישראל קאמפאניעיץ, ראבינאוויטש, ראקאוו.
דעקאר.: מ. ארנוואלד. מוזיק. לייטונג: ל. זעלמאן. בילעטען אין פילהארמאניע-קאסע.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al Kościuszki 27
tel. 51-78,
ספעצ. פון מענערישע קראנקהייטען און ליבעס-חיל אינפעק.
נעהמט אן פון 4—7 אין אוונט
צוריקגעקעהרט

די העכסטע אויסצייכנונגען האט דערגרייכט
Alboril
די פארנעהמסטע אראמאטישע הויזליכע זייף.

Dr. med.
BRAUN
וואוינט יעצט
6-טען שערפיען 1
(בענעדיקטא) טעל. 40-26
ספעציאל-ארצט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכקייט
נעמט אן פון 9–11 פריה און פון 5 ביז 8 אווענד.

נעכער
מאשינאווע
ווערען אויסגעבייט
צו ביליגע פרייזען
ג. נארדמאן ציגעלנא 29

צו איער חתונה, מיינע פריינד
עקיבא שיעניצקי און געניא ענגעלקע
ווינש איך אייך א גליקליך און צופרידען צוזאמענלעבען.
מ. עלבוים.

הזכרה.
דאנערשטאג, דעם 1 נאוו. ד. י. 11 א זייגער פארמיטאג, וועט אין דער סינאגאגע פון יתומים-הויז, פולנאצנא 38, פארקומען א הזכרה צו בעהרען דעם אנדענק פון
ראזאליא ניידא ז"ל
צו וועלכער עס לאדענט איין
די פערוואלטונג
פון לאדזער יודישען יתומים-הויז.

אונזער חבר און מיטארבייטער
אהרן גרינבערג
צו זיין חתונה-האבען מיט
מינדל פאכין
ווינשט א גליקליך צוזאמענלעבען
„ארדט".

מאשין-שטיקערינס און האנד-
ווערען געזוכט.
גארדינען-פאבריק: J. BER, Południowa 6

קירזשנער-געזעלען
קוואליפיצירטע און נישט קוואליפיצירטע ווערען געזוכט ביי א. קלאר, נאוואמיעסקא 8.

עפענטליכע דאנקזאגונג.
איך דריק אויס מיין עפענטליכען דאנק דעם בונדישען לאווניק
ד"ר מארגאליס
פאר זיין אינטערווענץ לטובת מיר, וועלכער האט מיך פערהיטען פון א סך אומאנגענעהמליכקייטען.
וואלף-בער זשעשקאווסקי, נאווקס 23.

יודישער פראפ. מאגאזין-שניידער-מייסטער-פעראיין אלעע 1. מאי 2 (דאמען-סעקציע).
אכטונג, דאמען-מאגאזין-שניידער!
היינט, מיטוואך, 8 א זייגער אין אווענד קומט פאר דרינגענדע פאך-פערזאמלונג
צוליב דער וויכטיגקייט פון די פונקטען, וועלכע געפינען זיך אויפ'ן טאג-ארדנונג, טאר קיינער נישט פעהלען.
פאך-קאמיסיע פון דאמען-מאגאזין.

זייט שפּאָרזאַם!

דער אינטערנאַציאָנאַלער קאָנגרעס צו פּראָפּאַגאַנדירען שפּאָרזאַמקייט האָט אויף דעם צוזאַמענפאָהר אין מיילאַן אין 1924 בעשלאָסען צו בעשטימען אַ טאָג אין יאָהר, דעם 31-טען אָקטאָבער, צו פּראָפּאַגאַנדירען די אידעע פון שפּאָרזאַמקייט צווישען אַלע פעלקער.

אויך אין לאָדז ווערט שוין דאָס 4-טע יאָהר, צוזאַמען מיט דער גאַנצער ציוויליזירטער וועלט געפייערט דער 31. אָקטאָבער, דער טאָג פאַר פּראָפּאַגאַנדע פון שפּאָרזאַמקייט. אין לאָדז האָט זיך צו דעם צוועק אָרגאַניזירט אַ ספּעציעלער קאָמיטעט אין וועלכען עס געהן אַריין: דער דירעקטאָר פון'ם קאָאָפּעראַטיווען אַרבייטער באַנק — ה' פאַנאַטאָווסקי, דער דירעקטאָר פון דער פּאָוויאַטאָווער שפּאָר קאַסע — ה' בושעווינסקי, דירעקטאָר פון די פּוילישע קריסטליכע סוחרים, ה' קירפּאַטש דער שעף פון דער פינאַנסען אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט ה' כוואַלבינסקי.

דער קאָמיטעט האָט אין משך פון שבת און זונטאָג אָפּגעהאַלטען עטליכע זיצונגען און בעאַרבייט די פּרטים פון דעם „שפּאָרזאַמס-טאָג".

דער קאָמיטעט האָט קודם כל אַרויסגעלאָזט אַן אויפרוף צו אַלע איינוואוינער פון שטאָט אָנצוהויבען צו שפּאָרען פון דעם טאָג אָן, „זאָל יעדער בעווייזען אַ ביישפּיל פון שפּאָרזאַמקייט זיינע קינדער און ברענגען אין דעם טאָג פאַר זיך און פאַר יעדען קינד אַ ביכעלע פון דער שפּאָר-קאַסע מיט אַ פערשריבענער כאָטש אַ מינימאַלסטער סומע".

אין דעם אויפרוף ווערט ווייטער געוואָגט: „געדענקט, אַז שפּאָרזאַמקייט דאָס איז פערזיכערונג אויף דער עלטער, אַ רעטונג אין פאַל פון אַ קרענק, דאָס איז די מעגליכקייט צו געבען בילדונג די קינדער, פערברייטען די ווירטשאַפט, פערבעסערען די אַרבייטס-וואַרשטאַטען — שפּאָרזאַמקייט פון בעזונדערע בירגער איז מעכטיגקייט פון דער מלוכה'שער ווירטשאַפט".

אַ חוץ דעם אויפרוף האָט דער קאָמיטעט געבעטען פערפענטליכען אַ ווענדונג צו אַלע אַמטען, קרעדיט-אינסטיטוציעס, לייטונגען פון פאָלקסשולען, מיטעל-שולען און פאַך-שולען, צו די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען, געזעלשאַפטען זיי זאָלען זיך בעזאָרגען אומזיסט מיט פּלאַקאַטען, פּראָקלאַמאַציעס, בראָשורען, אַלס פּראָפּאַגאַנדע-מאַטעריאַל צום טאָג פון דער שפּאָרזאַמקייט, דעם 31. אָקטאָבער.

נאָך דעם פּראָפּאַגאַנדע-מאַטעריאַל קאָן מען זיך ווענדען אין דער פינאַנץ-אָפּטיילונג פון מאַגיסטראַט (פּרייהייטס-פּלאַץ 14, פענסטער נומער 1) היינט דינסטאָג דעם 30. ד. ח. פון 9 אינדערפריה ביז 3 נאָכמיטאָג.

גלייכצייטיג ווענדעט זיך דער קאָמיטעט צו אַלע שפּאָר און קרעדיט-אינסטיטוציעס זיי זאָלען בעצירען זייערע הייזער מיט פעהנער אין דעם שפּאָרזאַמס-טאָג דעם 31. אָקטאָבער.

קאָנפליקט אין „ווידזעווער מאַנופאַקטור" דויערט ווייטער.

(2) דער סכסוך אין דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור", וועגען רייסען די לוינען ביי די אַרבייטער פערברייטערט זיך.

די פירמע האָט אַרויסגעהאַנגען מעלדונגען, אַז אויב די אַרבייטער וועלען נישט אָנהויבען די אַרבייט ביז דעם 2. נאָוועמבער ווערט מען אָננעהמען אַנדערע אַרבייטער.

דער קריסטליכער פעראיין האָט וועגען דעם ענין אָפּגעהאַלטען מיט די אַרבייטער אַ פערזאַמלונג, און די אַרבייטער האָבען בעשלאָסען צו דער אַרבייט נישט צוצוטרעטען ביז די פירמע וועט נישט צוריקגעבען די אַלטע לוינען מיט די 5 פּראָצענט וועלכע עס האָבען בעקומען נאָכ'ן שטרייק די טעקסטיל-אַרבייטער.

וואָס שייך דאָס אָננעהמען נייע אַרבייטער, מיינט דער פעראיין, אַז קיין אַרבייטער וועט נישט נעהן פערנעהמען דאָס אָרט פון אַ שטרייקענדען אַרבייטער. עס איז אויך פּראָיעקטירט אָפּצושטעלען די איבעריגע אָפּטיילונגען פון דער פאַבריק, אויב דער שטרייק וועט זיך פערציהען און די פאַבריקס-דירעקציע וועט נישט נאָכגעבען.

אַ פערעקשנטע זעלבסטמערדערין

(–) מיט אַ פּאָר טאָג צוריק האָט געפּרובט בעגעהן זעלבסטמאָרד אַ געוויסע ב. פּ. (ליפּאָווע 60) וועלכע האָט זיך אָפּגעגאָסען מיט עפּעס אַ ברענענדיגע פליסיגקייט. מען האָט די זעלבסטמערדערין אָפּגעראַטעוועט.

עהערנעכטען האָט זי געפּרובט ווידער אַמאָל זיך דאָס לעבען נעהמען און האָט אויפגעדרעהט דאָס רעהרעל ביי דער גאַז-מאַשינקע, מען איז אָבער אָנגעקומען און דעם פּרוב אויך געשטערט. נעכטען האָט די פער'עקשנ'טע זעלבסטמערדערין אויסגענוצט אַ מאָמענט ווען די השגחה איבער איהר איז אָפּגעשוואַכט געוואָרען און זי איז אַראָפּגעשפּרונגען פון'ם פענסטער פון דריטען שטאָק. אָבער אויך דאָס מאָל איז איהר נישט געלונגען צו בעקומען דעם טויט. זי איז אַראָפּגעפאַלען אויף אַ הילצערן בריקעל און האָט זיך נאָר שווער פערוואונדעט. די פּאָגאָטאָוויע האָט זי דאָסמאָל אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

קאַמף מיט אַנשטעקענדיגע קראַנקהייטען

וויכטיגער פאָרשלאָג פון ד"ר שיפּמאַן.

עהערנעכטען איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער געזונדהייטס-קאָמיסיע ביים שטאָט-ראַט, אויף וועלכער ס'איז בעטראַכט געוואָרען דער ביודזשעט פון דער אָפּטיילונג פאַר'ן יאָהר 1929.

ביים פּונקט פרייע פאָרשלאָגען האָט דער וויצע פּרעזעס פון שטאָט-ראַט ד"ר שיפּמאַן אויפמערקזאַם געמאַכט אויף דער נויטיגקייט צו פערשטאַרקען דעם קאַמף מיט אַנשטעקענדע קראַנקהייטען אין לאָדז. איינע פון די הויפּט מניעות אין קאַמף, זאָגט דער רעדנער, איז די, וואָס די בעפעלקערונג מיידט אויס צו מעלדען וועגען אַזעלכע קראַנקהייטס-פאַלען און די סבה איז נישט אַזוי די מורא פאַר'ן שפּיטאָל, נאָר פאַר דער דעזינפעקציע, ווייל מ'מוז אַנערקענען, אַז די דעזינפעקציע-בעאַמטע בעגעהן זיך זעהר שלעכט, מ'מאַכט אַ תל פון דעם מעבעל און זאַכען און מ'לאָזט איבער אַ שלעכטען גערוך אויף חדשים. די דעזינפעקציע-טעכניק איז שוין אַזוי' ענטוויקעלט, אַז מ'קען די אַלע זאַכען אויסמיידען. דעריבער לעגט ער פאָר, מ'זאָל איינקויפען נייע דעזינפעקציע מכשירים און איינאָרדנען אַ קורס פאַר דעזינפעקטאָרען.

דער פאָרשלאַג איז מצד דער געזונדהייטס-קאָמיסיע אַנערקענט געוואָרען פאַר וויכטיג און אַקטועל און איז איבערגעשיקט געוואָרען אין דער דאָקטוירים-קאָמיסיע ביים מאַגיסטראַט צו בעטראַכטען.

אַ „שפּיגעל פון לעבען".

געשפּילט אויף דער סצענע און אָפּגעשפּילט אין זאַל.

אין יודישען טעאַטער איז מאָנטאָג בעת דער פאָרשטעלונג פון „שפּיגעל פון לעבען" פאָרגעקומען פאָלגענדער אינצידענט:

אין זאַל איז אַריינגעקומען אַ יונגערמאַן מיט אַ פרייליין. פון די ויץ-פּלעצער האָט זיך פּלוצלים אויפגעהויבען אַ צווייט פרייליין און דערלאַנגט די אָנגעקומענע, סיי דעם יונגענמאַן, סיי דעם פרייליין עטליכע העפטיגע פעטש, דער יונגערמאַן איז נישט געבליבען שולדיג און עס איז ענטשטאַנען אַ נעשלעג, וואָס פּאָליציי האָט ליקווידירט.

ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער אָנגעקומענער יונגערמאַן, אַ פערהייראַטער איז געקומען מיט אַ פרייליין מיט וועלכער ער פיהרט אַ ליבע, זיין פרוי און איהר פאַמיליע האָבען געוואוסט, אַז ער האָט עפּעס אַ געליבטע, זיי האָבען איהם אָבער נישט געקאָנט פּאַקען זיי צוזאַמען.

אין טעאַטער איז געזעסען דער פרוי'ס שוועסטער, ווען זי האָט בעמערקט אַריינקומען דעם שוואָגער מיט דעם פרייליין, האָט זי זיך אויפגעשטעלט און דערלאַנגט בײַדע דעם ברוך-הבא.

אַ פאָרלעזונג פון פרוי פאָרסטמאַן אין פילהאַרמאָניע.

היינט, מיטוואָך קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע אַ העכסט-אינטערעסאַנטע פאָרלעזונג פון דער בעקאַנטע דייטשע שריפטשטעלערין און היגיעניסטקע פרוי עלזאַ פאָרסטמאַן א. ד. ט.: „דאָס עראָטישע לעבען פון דער פרוי און די סעקסועלע פראַגען". אין דעם דאָזיגען רעפעראַט וועט די רעפערענטין בעריהרען פיל וויכטיגע פּראָבלעמען, וואָס זענען נוגע דעם פאַמיליען-צוזאַמענלעבען פון מאַן און פרוי, חתונה און גט, ליבע און פּראָסטיטוציע א. א. וו.

די פאָרלעזונג איז בעשטימט בלויז פאַר פרויען.

פון „פּאָפּולאַרני".

„מלכה שוואַרצענקאָפּ" וועט געשפּילט ווערען היינט האַלב 9 אין אָוונט צום 25 מאָל, און מאָרגען צוליב חגא - 2 מאָהל, האַלב 5 און האַלב 9.

ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע אין לאָדז.

מאָרגען, דאָנערשטאָג, דעם 1/11 ה. י., 8.30 אַ זייגער אין אָוונט קומט פאָר אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע (צעגעלניאַנאַ 4) אַ

פייערליכע פערזאַמלונג

געווידמעט דעם 11-טען יאָהר-טאָג פון דער באַלפור-דעקלאַראַציע.

מיט רעדעס וועלען אַרויסטרעטען: דעפּ. ד"ר ראָזענבלאַט און רעד. י. אונגער.

איינגאַנג פריי! 2148 איינגאַנג פריי!

געפונען אַ טויטען קערפּער פון א פרוי.

(2) אין דאָרף נאַרבאָטאָוו האָבען פערביי-געהער דערזעהען אין אַ גרוב ביים וועג אין וואַסער אַ קערפּער פון אַ פרוי. מ'האָט וועגען דעם מיטגעטיילט דער פּאָליציי, וועלכע האָט פעסטגעשטעלט, אַז די דאָזיגע פרוי פלעגט אַרומגעהן איבער די דערפער אין אַרויסגעוויזען סמנים פון אוננאָרמאַלקייט. די פרוי האָט געליטען אויף עפּילעפּסיע, זי האָט אויסגעזעהען אַ 35–40 יאָהר אַלט, גערעדט דייטש. קיין שום דאָקומענטען האָט מען ביי דער פרוי נישט געפונען.

פּאַביאַניצער פּ.פּ.ס. געגען דער שפּאַלטונג.

(2) אין פּאַביאַניץ איז פאָרגעקומען אַ קרייז-קאָנפערענץ פון פּ.פּ.ס. די קאָנפערענץ שטימט איין מיט דער אָפּאָזיציאָנעלער שטעלונג פון דער פּאַרטיי בנוגע דער רעגירונג; פעראורטיילט די שפּאַלטונגס טעטיגקייט פון יאַווראָווסקיס גרופּע און אַפּעלירט צו די מיטגלידער פון דער גרופּע, אַז זיי זאָלען פערלאָזען די רייהען פון די אָפּגעשפּאָלטענע.

אַקציע פאַר דער ישיבה אין מיר.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דע' אַקציע פאַר דער מירער ישיבה, וועלכע צעהלט איבער 400 בחורים לומדי תורה זענען דעלעגירט געוואָרען אין אונזער שטאָט מצד דער ישיבה די רבנים הרב הגאון ר' שבתי האַלפּערט שליט"א אב"ד דק"ק פּאָלאָנקאַ און הרה"ג ר' נפתלי ראַפּאַלאָוויץ שליט"א ר"מ באיוויע.

די דערמאָנטע זענען גלייכצייטיג אויך טאַלאַנטפולע רעדנער. וועלען אין אונזער שטאָט האַלטען אַ רייהע פאָרטראַגען און דרשות וועגען דער מירער ישיבה.

אַ באַלפור-פייערונג אין „אהל-יעקב".

צוליב דעם 11-טען יאָהר-טאָג זייט עס איז פערעפענטליכט געוואָרען די באַלפור-דעקלאַראַציע, וועט היינטיגען שבת אין דער ציוניסטישער שוהל „אהל-יעקב" (גדאַנסקאַ 18) אין דער פריה ביים דאַווענען אָפּגעריכט ווערען אַ ספּעציעלע פייערליכע תפילה דורך דעם חזן מיט'ן כאָר. נאָכדעם וועט ה' א. לובאַשיצקי האַלטען אַ רעדע וועגען דעם היסטאָרישען געשעהעניש און וועט גלייכצייטיג דערמאָהנען די לעצטע בעדויערענסווערטע געשעהענישען ביי דעם כותל המערבי.

„קאַפּיטאַל".

אין קינאָ „קאַפּיטאַל", געהט איצט דער גרויסער סופּער-פילם, וועלכער איז דער סעזאָן-שלאַגער, אַ זיטען-דראַמע פון גרויסשטעדטישען לעבען מיט דעם נאָמען „טשיקאַגאָ".

דער פילם וועלכער שילדערט אַ לייכטזיניגע פרוי, וועלכע פערראַט איהר מאַן, צוליב דעם ביסעל שמאַטעס, און ווען דער ליבהאָבער רייסט מיט איהר איבער די בעציהונגען, כאַפּט זי אַרויס אַ רעוואָלווער און דערשיסט איהם.

פאַר דער פּאָליציי און מאַן זאָגט זי, אַז זי האָט איהם ערמאָרדעט, ווייל ער איז אָנגעפאַלען אויף איהר עהרע. דער מאַן גלויבט נישט אין דער אונשולדיגקייט פון זיין פרוי, נאָר אויס ליבע שטעלט ער פאַר איהר די גרעסטע אַדוואָקאַטען זי צו פערטיידיגען. ווען ער האָט נישט אַזויפיל געלד וויפיל דאָס מוז קאָסטען, בעפאַלט ער אַ פרעמדע וואוינונג און בערויבט זי.

דער פּועל-יוצא דערפון איז, אַז זי ווערט פרייגעשפּראָכען.

ווען זי ווערט בעפרייט פון דער תפיסה און קומט צום מאַן, ווייזט ער איהר טיר, זי געהט אין גאַס אַריין, דרעהט זיך אַרום און ווערט אַ גאַסען-פרוי.

געשטאָרבען ב. מיכאַלעוויטש.

(ענדע פון דער 1-טער זייט)

„דערועלבער" א. א. נעהמט דעם אַקטיווסטען אַנטייל אין דער שול-בעוועגונג. אין די אינטערעסען פון דער יודישער שול בעזוכט מיכאַלעוויטש אין יאָהר 1924 אַמעריקאַ.

פון זיינע שריפטען זענען בעזונדערס פּאָפּולער די „זכרונות פון אַ יודישען סאָציאַליסט".

אין וואַרשע.

וואַרשע, 30. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) האַלב 4 איז דער קערפּער פון מיכאַלעוויטש'ן איבערגעפיהרט געוואָרען פון זיין וואוינונג אויף פּאַוויע אין זאַל פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען אויף פּשעיאַזד, דאָרט איז געשטעלט געוואָרען אַן ערען-וואַך פון די אָנגעוועהנסטע פּאַרטיי און פּראָפעסיאָנעלע טוער, איבער דער נעבייער זענען אַרויסגעהאָנגען געוואָרען אַ שוואַרצע פאָהן און אַ רויטע.

די ידיעה וועגען מיכאַלעוויטש'ס טויט האָט זיך מאָמענטאַל פערשפּרייט אין דער שטאָט, און ס'האָבען תיכף אָנגעהויבען צו שטראָמען מאַסען אַרבייטער צו די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען אויף פּשעיאַזד.

דער „צענטראַל-קאָמיטעט פון בונד" האָט באַלד אָפּגעהאַלטען אַ טרויער-זיצונג. ס'איז בעשטימט געוואָרען אַ קאָמיטעט, וואָס וועט אָרגאַניזירען די לויה; וועלכע וועט פאָרקומען מאָרגען, דאָנערשטאָג.

די פערוואַלטונג פון יודישען ליטעראַטען און זשורנאַליסטען-פעראיין איז זיך צונויפגעקומען אויף אַ ספּעציעלער זיצונג, און ס'איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז אַלע סעקציעס פון פעראיין, ווי דער פּען-קלוב, זשורנאַליסטען-סינדיקאַט זאָלען זיך בעטייליגען אין דער לויה.

צו דער לויה ווערט ערוואַרט אַ ריזיגער עולם, דעלעגאַטען פון די פּאַרטייאישע און קולטורעלע אָרגאַניזאַציעס פון גאַנץ פּוילען.

דער איינדרוק פון מיכאַלעוויטש'ס טויט אין לאָדז.

די ידיעה וועגען טויט פון בעליבטען און פּאָפּולערען אַרבייטער-פיהרער ב. מיכאַלעוויטש האָט געמאַכט ביי אונז אין שטאָט זעהר אַ גרויסען רושם.

אין דער גראָסער-ביבליאָטעק איז איבערגעריסען געוואָרען דאָס אַרויסגעבען ביכער. אין די מעדעם און באָראָכאָוו-אָוונט-שולען האָט מען איבערגעריסען די לימודים, אַלס צייכען פון טרויער וועלען היינט אין דער מעדעם-שול און באָראָכאָוו-שול די לימודים נישט פאָרקומען.

אין אָוונט איז פאָרגעקומען אַ געמיינזאַמע טרויער-זיצונג פון בונדישען-קאָמיטעט, קאָמיטעט פון יוגנט-בונד און פרויען-געזעלשאַפט „יאַף", ס'איז בעשלאָסען געוואָרען דורך ספּעציעלע טרויער-פּלאַקאַטען מיטטיילען דער לאָדזער בעפעלקערונג וועגען טויט פון מיכאַלעוויטש'ן, היינט זאָלען געשלאָסען ווערען די קאָאָפּעראַטיוו-געוועלבער אויף 2 שעה, פאַר'ן לאָקאַל פון אַרבייטער-ווינקעל אַרויסהענגען די בונדישע פאָהן געהילט אין שוואַרצען.

ווייטער איז בעשלאָסען געוואָרען אויף מאָרגען דאָנערשטאָג אין טאָג פון דער לויה זאָל איבערגעריסען ווערען די גאַנצע בונדישע אַרבייט. די פּראָפ. פעראיינען זאָלען אויך אַלס צייכען פון טרויער זיין געשלאָסען.

דער לאָדזער בונדישער קאָמיטעט בעטייליגט זיך אין דער לויה מיט אַ קראַנץ און דעלעגאַציע פון פינף פּערזאָן: ראַטמאַן ליכטענשטיין, מילמאַן, מאָרגענטאַל, זעלמאַנאָוויטש און בינשטאָק. פון דער בונדישער שטאָט-ראַט-פראַקציע בעטייליגט זיך אין דער לויה לאַווניק ד"ר מאַרנולים.

ווייטער פאָהרען אַרויס צו דער לויה דעלעגאַציעס מיט קרענץ: יוגענט-בונד, „יאַף", גראָסער-ביבליאָטעק, פאָלקס-אוניווערזיטעט ביי דער קולטור-ליגע, מעדעם-שול, און פון אַ רייהע פעראיינען און אינסטיטוציעס. דער פאָלקס-אוניווערזיטעט ביי דער קולטור-ליגע האָט בעשלאָסען אָפּרופען די לעקציעס פון די וואָך, לויט אַ בעשלוס פון בונדישען קאָמיטעט וועלען די וואַהל-מיטינגען פון דעם שבת פערוואַנדעלט ווערען אין טרויער-מיטינגען.

אַ זיצונג פון דער פערוואַלטונג פון מעדעם-שול, לעהרער און עלטערען-קאָמיטעט האָט בעשלאָסען אָנרופען די נייע געעפענטע שול אויף זגערזשער 42 א. נ. פון ב. מיכאַלעוויטש.

Dr. med. I. WAJNBERG

GEGIELNIANA 47, tel. 26-02

אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעציעל פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַהלאַנגען אין קוואַרץ-ליכט-זון. אין דערהיים פון 5–3 נאָכמיטאָג.

צוריקגעקעהרט.

די פייערונג פון 1-יעהריגען יובל פון „אררט“.

דאָס יודיש־פּוילישע לאַנד האָט געהאַט אַ שעהנעם קולטור יום־טוב. ס'איז געפייערט געוואָרען דער צעהן־יעהריגער יובילעאום זייט דער עקזיסטענץ פון דעם איינציגען קונסט־טעאַטער אין לאַנד „אררט“.

ווי ס'איז געווען פאָראויסצוזעהען, האָבען דעם זאַל אויף דער יובילעי־פאָרשטעלונג אָנגעפילט בית אויבער די ברעגעס, די אָנגעזעהענסטע פּערזענליכקייטען פון דער לאָדזער יודישער אינטעליגענץ: ליטעראַטען, זשורנאַליסטען, קונסט־מאַלער, קריטיקער, פאַרבייטער־פאָרשטעהער, פאָרשטעהער פון קולטור־אינסטיטוציעס און קונסט־געזעלשאַפטען און סתם אַ גרויסער עולם פון דער היגער אינטעליגענץ. עס זענען אויך צו דער פאָרשטעלונג געקומען ליטעראַטען און אַרטיסטען פון וואַרשא און פּראָווינץ.

פאַר דער פאָרשטעלונג טרעט אַרויס מיט אַ שעהנער רעדע דער לייטער פון „אַררט“ דיכטער משה בראָדערזאָן, ער ווייזט אָן אויף די תבלי לירה פון דעם יונגען טעאַטער. ער ווייזט ווייטער אָן, אַז נאָר אין לאָדז, וואו ס'איז פאַרהאַן אַזא גוטער און פערשטענדיגער עולם פאַר אַ גוטען יודישען טעאַטער, האָט געקענט ענטשטעהען דאָס ערשטע יודישע קונסט־טעאַטער. ראַגענען פעהלט אָבער די פערשטענדניש פאַר אונטערשטיצען דעם אַפיפ מצד די קאָמונאַלע אינסטיטוציעס, יודישע קהלה און סתם יודישע גבירים.

נאָך דער רעדע איז פאָרגעקומען אַ פּרעכטיגע יובילעי־פאָרשטעלונג, וועלכע איז בעשטאַנען פון 11 אויסגעצייכענטע „אררט“־נומערן. דער גרויסער עולם האָט מיט ענטוזיאַזם אויפגענומען די קינסט־לער און זיי אַ חוץ שטאַרקע אַפּלאָדיסמענטען געשאָנקען פיל בלומען און מתנות.

נאָך דער פאָרשטעלונג איז פאָרגעקומען אַ בעשיידען באַנקעט'ל פאַר די נאָהענטסטע פריינד פון „אררט“. אויפ'ן באַנקעט האָבען גערעדט דיכטער בראָדערזאָן, רעד. ל. פוקס, ד"ר ווילהעלם פאַלעק, ראַטמ. האָלענדערסקי, רעד. פלאַקסער פון וואַרשא, אברהם קאָן א. אַ. בעגריסונגען זענען אָנגעקומען:

לאָנדאָן—טעאַטער־דירעקטאָר יוסף קעסלער, פּאַריז—א. אַלפּערין (רעד. „פּאַריזער היינט“, ווילנע: זלמן רייזען, דיכטער בער האָראָוויטש, מאַקס עריק, „אָוונט־קוריער“, יודישער וויסענשאַפטליכער אינסטיטוט, רעדאַקציע „טאָג“. וואַרשע: שולקולט, ליטעראַרישע בלעטער, דוד הערמאַן, דיכטער ז. סעגאַלאָוויטש, (פאָרזיצער פון פען־קלוב), ווילנער־טרופּע, ליטעראַטען־פעראיין, דירעקטאָר פון סקאַלאַ־טעאַטער ה' ריבאַ, דירעקטאָר פון קאַמינסקי'ס טעאַטער ה' פעניגשטיין, „אונזער עקספּרעס“, „מאָמענט־צייטונג“, „נאַש פּשעגלאָנד“, אפרים קאַגאַנאָווסקי, יוסף טונקעל, אַרטיסט הערץ גראָסבאַרד, מנחם פלאַקסער, טעאַטער־דירעקטאָר אַנשעל שאָר, י. מ. ניימאַן, ש. מענדעלסאָן, ש. יאַנאָווסקי, אַרטיסט אַלעקסאַנדער מאַרטען (בערלין) לאָדז: דער הויפּט־רעזשיסער פון שטאָטישען טעאַטער ק. טאַטאַרקעוויטש, דירעקציע אַלפּרעד שטראַוך, „נייער פאָלקסבלאַט“, מוזיק־פעראיין „נייע לאָדזער צייטונג“, „רעפּובליקא“, „פרייע פרעסע“, „לאָדזשער אַרבייטער“. ביאַליסטאָקער „נייע לעבען“, „נאָווי דזשענניק“ (קראָקע).

קלייניגקייטען

איך בין איהר נישט מוחל!

מיט טויזענד מחילות בין איך מוחל דער טעלעפאָניסטקע, אַז זי לאָזט מיר אַ פּאָר מינוט וואַרטען, ווען איך בעט איהר, מיר צו פערבינדען מיט אַ נומער ווען עס האַנדעלט זיך וועגען אַ ראַנדעוואו אָדער וועגען בעשטעלען אַ בילעט אין טעאַטער, און מיט נאָכאַמאָל טויזענד מחילות בין איך איהר מוחל, ווען עס האַנדעלט זיך אפילו וועגען אַ נומער פון אַ פאַבריקאַנט, ווען איך וויל ביי איהם בעטען דעקונג. (בר אַיילט זיך סיי־ווי־סיי נישט צו געבען).

איך בין אָבער בשום־אופן נישט מוחל די טעלעפאָניסטקע, ווען זי לאָזט מיר וואַרטען ביים טעלעפאָן, ווען איך וויל בעטען אַ נומער פון אַ דאָקטאָר. איך בין בשום אופן נישט מוחל דער טעלעפאָניסטקע, ווען זי לאָזט וואַרטען, אַז מ'וויל איהר בעטען פערבינדען מיט די פייערלעשער.

צום גרויסען בעדויערען לעזט מען אָפט אין צייטונגען, אַז צוליב דעם, וואָס די טעלעפאָניסטקע האָט נישט גלייך געגעבען קיין פערבינדונג האָט די לעש־אַקציע ביים פייער זיך פערשפּעטיגט (ווי דאָס האָט אויך ראַטירט ביים לעצטען גרויסען בראַנד.)

דאָס בין איך איהר נישט מוחל!

שאַ.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אַפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט“ ענטפערט אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאָן.

יורידישע אַפּטיילונג

פון „נייעם פאָלקסבלאַט“.

[illegible]

גילטיג דעם 31־טען אָקטאָבער 1928

8266. X. 42.

טשענסטאָכאָוו געהערט צו דער קעלצער וואָיעוואָדזשטווא.

ד. פון אונטער פּאַביאַניץ

איהר מוזט דערויף האָבען אַ ג'ערלויבניש פון אורזשאָנד.

——:o:——

8267. זשעמסקי.

8268. אַ סוחר

8299. ג. ג.

8270. לייבל פון פּאָלודניאָווא

8271. אַ פּראָוויזיאָניסט.

וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פערזענליך פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3—4 מיטבערענגענרינג די צייטונג.

——:§:——

8272. ל. ברייטבאַרד.

די פעראָרדנונג פון אינערן־מיניסטער פון 19 יולי 1928 בערעכטיגט די מאַכט צו רעגולירען די פרייזען בלויז פון די פאָלגענדע אַרטיקלען: מעהל געבעקס, פלייש, שמאַלץ, וואורשט און ציגעל. און נישט קויהלען מיט האָלץ.

8273. אַ פּעראינטערעסירטער לעזער.

אָפהענגיג פון מרחק פון דער באַהן־סטאַציע, האָבען די הורטאָוויקעס דאָס רעכט צוגעמען פון $5^1/_2$ פּראָצ. ביז 9%. וואָס שייך די דעטאַליסטען קומט זיי 11 פּראָצ. ראַבאַט פון פערקויפס־פּרייז.

——:o:——

8274. אַ בעקער פון זגערזשער גאַס

די נאָרמע פון מאָהלען קאָרן אויף מעהל איז פעסטגעשטעלט אין דער הויך פון 70 פּראָצענט.

8275. ו־סקא.

די נייע פאָרשריפטען וועגען אַקושערקעס זענען שוין געזעצקרעפטיג. יעדע אַקושערקע האָט דאָס רעכט לויט דער נייער פעראָרדנונג צו ערטיילען עצות אויפ'ן געביט פון היגיענע און דיעטעטיק פון שוואַנגערשאַפט, היגיענישע השגחה און הילף אין פאַל פון נאָרמאַלען געבורט, השגחה און קינפּעט, ערשטע הילף אין פּלוצלינגע פאַלען בעת געבורט, קינפּעט און שוואַנגערשאַפט ביז ס'קומט אַ דאָקטאָר.

אַנ'אַקושערקע איז אויך בערעכטיגט אַכטונג צו געבען אויפ'ן ניי־געבוירענעם קינד אין פּרט פון היגיענע און ערנעהרונג.

די ביזהעריגע אַקושערקעס וועלען ווייטער פּראַקטיצירען אויפ'ן סמך פון זייערע אַלטע קוואַליפיקאַציעס.

8276. נ. אַ. פון בענעדיקטאַ.

מען מוז אַלט זיין 21 יאָהר לויט'ן געבורטסטאָג.

8277. שטיינסאַפּיר.

דער פרידענס־טראַקטאַט מיט סאָוויעט־רוסלאַנד און אוקראַינע איז ראַטיפיצירט געוואָרען דורך פּוילען דעם 15־טען אַפּריל 1921 (דז. אוסטאַוו 1921) 49 פּאַז. 300.

——:§:——

8278. אַ לעזער פון קאָפּערניקאַ.

אַ צעטעל אונטערגעשריבען אין יודיש איז גילטיג.

8279. י. ל. פון וואָלבאָרסקאַ.

די מעכאַנישע שפּול־מאַשין אַריינשטעלען קאָן דער הויז־ווירט אייך נישט שטערען בפּרט, אַז דאָרט געפינט זיך שוין אַ ווערקשטעל.

ער קאָן אָבער פון אייך פאָדערן דירה־געלד לויט'ן פּראָצענט־פוס פאַר אַנ'אַרבייטס־לאָקאַל ד. ה. 100 פּראָצענט.

Dr. med. STUPEL

.12 Szkolna 12.

ספּעציאַליסט פאַר הויט־, האָר און וועגערישע קראַנקהייטען, סענער־שטעבען, לישיי און ראַק, רענטגען־שטראַהלען און קוואַרץ־ליכט, עלעקטראָ־טעראַפּיע.

נעהמט אָן פון 6 ביז 9 אין אָוונט.

טיפּען און בילדער פון די וואַרימבעדער.

פון ג. קופּער.

אומעטום זעהען זיי, אַט די דאָזיגע יודען און ווייבער, אין לאַנד און אין אויסלאַנד, וואו נאָר עס זענען דאָ בעדער און קוואַלען. — ווי נאָר עס קומט דער זומער לאָזען זיי זיך אַרויס היילען דאָס געזונד. — און פערשטעהט זיך, אַז קיין גראָשען ביי דער נשמה איז נישטאָ.

— גאָט איז אַ פאָטער! — זאָגען זיי — מען חעט שוין ווי נישט איז נישט פערפאַלען ווערען. דער עיקר איז דאָס געזונד...

און מען וואָלט שוין דאַרפען זעהען ווי אַט די דאָזיגע אָרעמע יודען אין די וואַרמבעדער היטען זיך אָפּ דאָס געזונד!...

קודם כל, ווי נאָר דער זומער קומט אָן אויף גאַס'ס וועלטעל, הויבט אַזאַ יוד אָן זיך גרייטען צו דער רייזע. דאָס ערשטע, ווי בעוואוסט, דאַרף מען האָבען אויף רייזע־קאָסטען, אויף אַ באַהן־בילעט, און עס הויבט זיך אָן אַ לויפעניש — מ'געהט צום רב, צו די קהל־לייט, צו די שעהנע בעלי־בתים און מען פאָדערט:

— יודען, איך מוז פאָהרען פערלאָזען דאָס געזונד, אַז נישט וועט איהר ווינטער פון מיר האָבען צרות...

דער עיקר געהט נישט אַזוי דעם קאַנדידאַט אין וואַרמבאַד וועגען דעם, וואָס ער אַליין וועט האָבען צרות ווינטער, נאָר אין דעם, וואָס קהל וועט האָבען צרות. עס וועט ברעכען, שטעכען, די ביינער וועלען וועה טון, די פיס וועלען נישט אַרבייטען, און פון אַזעלכע זאַכען וועט קהל אין שטעדטעל נישט האָבען קיין נחת... אודאי קומט נישט אָן גרינג, ביז מען קריגט אַרויס ביי קהל אויף הוצאות. זיי זענען לייכטזיניגע מענשען. די קהל־לייט, שפּעט זאָרגען זיי גאָרנישט פאַר'ן ווינטער, און איידער מען פועל'ט ביי זיי די עטליכע גולדען אויף הוצאות. קומט אָן מיט גרינגע ווערים, מען דאַרף אַזוי פיל לויפען שוין רב צו די בעלי־בתים, פון זיי צו די קהל לייט, אַז מען זוברעכט טאַקע די פיס, אָבער מען פיהרט אויס, מען קריגט אויף הוצאות פאַר זיך און אַ סך מאָל אפילו פאַר'ן הויזגעזונד.

פאַרטיג געוואָרען מיט די הוצאות, הויבט זיך אָן אַ ניי לויפעניש, מען דאַרף אַרויסנעהמען ביי דער שטאָדט פּאַפּירען, אַז מען איז אָרעם, פּאַפּירען ביים דאָקטאָר, אַז מען איז קראַנק. נישט לייכט קומען אָן אַזעלכע פּאַפּירען. פון בלויזען פטר'ן צייט קען מען טאַקע ווערען אמת קראַנק, — נאָר יודען מאַכען זיך נישט וויסען דערפון.

— אַז מ'מוז טאָהרען אין וואַרימבאַד, וואָס קען מען טון!

אַז מ'איז שוין פאַרטיג מיט אַלעמען, לאָזט מען זיך ערשט אין וואַרימבאַד אַריין מיט אַ סך פּאַפּירען און מיט ליידיגע טאַשען.

אַ שרעק צו קוקען, ווי אַזוי די דאָזיגע אָרימע יודען פערברענגען אין די וואַרימבעדער. מען האַלט אין איין לויפען, בעטען און רעדען. מען לויפט צעהן צו אַ דאָקטאָר, ביז מען פועל'ט ביי איהם, ער זאָל בעטראַכטען אָהן געלד. דאָס וואָס דער דאָקטאָר ביי זיך אין שטאָדט האָט בעטראַכט איז נאָך ווינציג. דער דאָקטאָר פון וואַרימבאַד מוז עס בעשטעטיגען. און מאָדנע מענשען זענען זיי די דאָקטוירים אין די וואַרימבעדער: פונקט ווי אַז עס קומט צו זיי אַ פערמעגליכער פּאַציענט, האַלטען זיי פון די וואַרימבעדער אַ וועלט, זאָגען צו, אַז מיט יעדער טונק און שוועבעל קומט די רפואה, אַזוי, אַז עס קומט צו בעטראַכטען אומזיסט אַנ'אָרימען פּאַציענט, מאַכען זיי פון די וואַרמבעדער מיט דער בלאָטע צו גלייך.

— ווייס איך וואָס — רעדען זיי מיט אַ ביטול — אַנישט וועט עס אייך העלפען?

אַנדערע ווילצען זיך:

— אין אַ וואַרימבאָד — זאָגען זיי — דאַרף מען פאָהרען דריי יאָהר נאָכאַנאַנד און דערנאָך יעדעס יאָהר...

גע'פּועל'ט ענדליך ביים דאָקטאָר, הויבט זיך אָן אַ לויפעניש צו די בעאַמטע פון די וואַרימבעדער. אַ ביטער פּאָלק, די בעאַמטע פון די וואַרימבעדער, זיי דערשמעקען אַנ'אָרימאַן אויף מיילען ווייט. יעדער בעאַמטער האָט איבער זיך אַנ'עלטערען, דער עלטערער האָט ווידער אַנ'עלטערען, און איינער שיקט צום צווייטען. מען זאָל אפילו האָבען אַנ'אייזערנעם געזונד, קאָן מען עס פון אַזאַ לויפעניש פטר'ען. אַז גאָט העלפט און מען פּועל'ט שוין ענדליך עטליכע בעדער, מוז מען ווייטער אַרבייטען: מען דאַרף אויסבעטען ביי דער שטאָדט, מען זאָל בעפרייען פון שטייערן, מען דאַרף אויסגעפינען אַ לאָך, וואו צו וואוינען — און דערווייל דאַרף מען דאָך לעבען אויך, עסען מוז מען דאָך, הויבט זיך טאַקע אָן אַ געהעניש איבער די פּענסיאָנאַטען, איבער די ווילעס צו די נגידים. מען געהט ווי נאָך מצה־וואַסער. איינער אַרויס, אַ צווייטער אַריין, און יעדער האָט וואָס צו פערקויפען. האָט איינער אַ פּאַפּיר פון זיין רב, אַז ער איז געווען נישט לאַנג אַ יוד אַ נגיד, וואָס האָט אַליין געשטיצט אָרימעלייט, האָט אַ צווייטער אַ פּאַפּיר, אַז ער שטאַמט פון די גרעסטע רבנים און מיוחסים; האָט איינער אַ יחוס־בריף, אַז ר'איז „אַנ'אייניקעל“ האָט אַ צווייטער אַ פּאַפּיר מיט חתימות, אַז ער האָט עטליכע טעכטער פערזעסענע מיידען חתונה צו מאַכען. אַ דריטער איז אַ נשרף, אַ פערטער איז אַ צוריקגעקומענער פון ארץ ישראל. יעדער האָט זיינס.

זאָגען, אַז די נגידים יאָגען זיך אַזוי מיט געבען, וואָלט אויך געווען אַ ליגען. זיי זיצען שטאַרק פערטיפט אין קאָרטען און ווי נאָר עס קומט אַזאַ וואַרימבאָד־אָרימאַן, בעקומען זיי צוויי שווערע פּעהלערען מיט אַמאָל: אי זיי ווערען בלינד, אי זיי ווערען טויב.

— הויכגעשעצטער העד — ווייזט דער אָרימאַן דאָס פּאַפּיר.

— אַ ניינטעל גרין! — בעקומט ער אַנ'ענטפער.

אַ סך פון די נגידים פּאַסט גאָר נישט צו רעדען יודיש. די אָרימע לייט מאַטערען זיך מיט גוי'איש. אַלע יודישע ווערטלעך, ווי „נישט פאַר אייך געדאַכט“, „דערלעבט מיר הונדערט און צוואַנציג יאָהר“, „נישט אַנגעמאַסטען“ און נאָך אַזעלכע ריין־יודישע אויסדרוקען זעצען זיי איבער ווערטליך אין פּויליש, וואָס קיין שום פּאָליאַק אין דער וועלט וועט דאָס נישט פערשטעהן.

די עטליכע וואָכען וואַרימבאַד, וואָס די דאָזיגע אָרימע יודען פערברענגען, זענען אַ גיהנום, אַ צייט פון לויפעניש, ערנידעריגען זיך, נישט־עסען, נישט טרינקען, נישט רוהען, נישט שלאָפען — דאָך וועט מען זיי, מיט קיין שום מיטלען נישט אָפּהאַלטען פון פאָהרען אין וואַרימבאַד.

— וואָס רעדט איהר, — זאָגען זיי מיט כעס, ווען מען וויל זיי אויפווייזען, אַז אַזאַ „וואַרימבאַד“ מאַכט נאָך קראַנקער, — דאָס איז אַ רעטונג אַ היילונג. אָהן די בעדער, ווער ווייסט, וואו מיר וואָלטען שוין אַנגעשפּאַרט?

אַנדערע זענען אַזוי ענטציקט פון די בעדער, אַז זיי נעהמען מיט די גאַנצע פאַמיליע מיט זיך. פאַר'ן אייגענעם געלד, זאָלען שוין אַלע פּיהלען אַ טעם...

מיין באַלעבאָס פון האָטעל, וואו איך וואוין, אַנ'אַלטער דייטש, קאָן בשום אופן נישט פערשטעהן אַט די אָרימע יודען, וואָס דרעהען זיך איבער דער שטאָדט.

— „דאָס איזט דאָך וואַהרער אונזין“, — זאָגט ער און שאָקעלט מיט'ן קאָפּ — „די יודען זינד פעררוקט“.

נאָר ווער הערט איהם, דעם נאַרישען דייטש? יודען ווייסען בעסער. בעסער נישט עסען, נישט טרינקען, נישט שלאָפען, פטר'ען די כחות, אַרומלויפען, ערנידעריגען זיך, אָוועקפאָהרען אַ פערחושך'טער, אַ צוטראָטענער, אַבי פאָהרען אין וואַרימבאַד אַריין.

— גאָט איז אַ פאָטער, מ'ווערט שוין ווי נישט איז נישט פערפאַלען, און דאָס געזונד דאַרף מען אָפּהיטען.

וואָס טוט אַלץ נישט אַ יוד פאַר'ן שטיקעל געזונד? אפילו קראַנק לייגען לייגט ער זיך צוליב'ן שטיקעל געזונד.

לאָדז. 31 אָקטאָבער 1928

„נייער פאָלקסבלאַט“

לאָדז. 31 אָקטאָבער 1928

היינט
דערעפענונג פון סיים.

היינט קומט פאָר די ערעפענונג פון דער הערבסט־סעסיע פון סיים. די סעסיע הויבט זיך גלייך אָן מיט דער דיסקוסיע איבער דעם פּרעלימינאַר־ביודזשעט, וועלכען די רעגירונג האָט אַריינגעטראָגען אין סיים. ס'איז דעריבער שוין איצט די העכסטע צייט זיך צו באַקענען מיט דעם ביודזשעט פון קומענדיגען יאָהר און זעהן אויף וויפיל ער איז רעאַל און אויף ווי ווייט ער קען אַרורכגעפיהרט ווערען לויט די פּלענער פון דער רעגירונג.

דער פּרעלימינאַר־ביודזשעט אויף 1929/30 איבערשטייגט אין די אויסגאַבען דאָס פאַרגאַנגענע יאָהר מיט 128 מיליאָן זלאָטעס. די ראָזיגע שטייגערונג איז פאַרטיילט אין פאָלגענדע מיניסטעריומס: קריגס־מיניסטעריום מיט 54 מיליאָן זלאָטעס מעהר, אינערן־מיניסטעריום — 16 מיליאָן, עפענטליכע אַרבייט 10 מיליאָן, מלוכה־חובות 16 מיליאָן, יוסטיץ־מיניסטעריום 8 מיליאָן, האַנדעלס־מיניסטעריום 5 מיליאָן. פון דעם איז צו זעהן, אַז די העכערונגען אין ביודזשעט זענען געמאַכט געוואָרען נישט צוליב אַלגעמיינע ווירטשאַפטליכע פאַקטאָרען, ווי יקרות, העכערונג פון די באַאַמטען־פּענסיעס, נאָר דאָס וואַקסען פון די מלוכה־באַדערפענישען.

און ווי האַלט עס מיט די הכנסות?

דער ביודזשעט ווייזט נאָמינעל אַן עודף פון 158 מיליאָן זלאָטעס, פון דעם ווערט מע זאָבער די באַאַמטע און אינוואַלידען אויסצאָהלען 145 מיליאָן, אַזוי אַז דער עודף איז נאָר 8 מיליאָן זלאָטעס.

לויט די הכנסות פון היינטיגען ביודזשעט־יאָהר זעהט אויס, אַז דער ביודזשעט זאָל זיין אַ רעאַלער און די פּרעלימינירטע ביודזשעט־סומע זאָלען ווירקליך אַריינקומען; אין דער מלוכה־קאַסע, דערביי איז אָבער פאַראַן אַ קליינער פאַרבעהאַלט.

די הכנסות אין ביודזשעט פון דער פּוילישער מלוכה שטיצען זיך דערהויפּט אויף דער ווירטשאַפטליכער קאָניונקטור אין לאַנד. די ראָזיגע קאָניונקטור־הכנסות זענען: קודם כל די איינקונפטען פון אומזאַץ־שטייער, וועלכע מאַכען אויס די סומע פון 300 מיליאָן זלאָטעס, די מאָנאָפּאָל־הכנסות, וועלכע באַטרעפען 38 פּראָצענט פון גאַנצען ביודזשעט, און די אומדירעקטע שטייערען. דעריבער שטעלט זיך די פראַגע, וואָס פאַר אַ קאָניונקטור מיר וועלען האָבען אין קומענדיגען יאָהר. ס'איז וועהר שלעכט, וואָס דאָס פּוילישע ביודזשעט־יאָהר הויבט זיך אָן אין חודש אַפּריל, וואָלט עס זיך אָנגעהויבען אין אָקטאָבער וואָלט מען געקענט שוין האָבען אַ באַגריף וועגען דעם גערעטעניש און מעהר אָדער ווייניגער פאָראויסזאָגען די ווירטשאַפטליכע קאָניונקטור אין קומענדיגען יאָהר. איצט איז דאָס אָבער זעהר שווער צו טון. לויט אַלע פאָראויסזעהונגען איז די ווירטשאַפטליכע לאַגע נישט אַזוי פּוינעלדיג, און עס איז זיך שווער פאָרצושטעלען, אַז די פּרעלימינירטע אומגעהויערע שטייער־סומען זאָלען אַריינפליסען אין דער גרויס, ווי דער ביודזשעט זעהט עס פאָר. די רעגירונגס־קרייזען האָט דערויף אַ פערטיגען ענטפער: ווען דאָס יאָהר זיין אַ שלעכטס, און די פּרעלימינירטע סומען וועלען נישט אַריינקומען, וועט די רעגירונג אָפּשטעלען די אינוועסטיציע־אַרבייטען, וועלכע פאַרנעהמען אין ביודזשעט אַ סומע פון 500 מיליאָן זלאָטעס. וואָס וועט אָבער דאַן זיין מיט דער אַרבייטסלאָזיגקייט און מיט'ן אויסצאָהלען פון אונטערשטיצונגען?

ווי מיר זעהען, וועט דער סיים זיך מוזען גוט פאַרטראַכטען ביים אָננעהמען דעם ביודזשעט אין דער פאָרם, ווי די רעגירונג פאַרלאַנגט עס.

די צווייטע נאָר וויכטיגע פראַגע וואָס דער סיים וועט דאַרפען באַטראַכטען בעת דער איצטיגער סעסיע איז — די ענדערונגען אין דער קאָנסטיטוציע. באַלד אין אָנהויב, ווען מ'האָט וועגען דעם ענין אָנגעהויבען צו רעדען איז געווען זעהר טומעלדיג. פון אַלע זייטען האָבען זיך געשיט פּראָיעקטען און פאָרשלאַגען וועגען קאָנסטיטוציע־ענדערונגען, די ראָזיגע דיסקוסיע האָט אָבער צו־ווייט פערפיהרט, ווייל מ'האָט אָנגעהויבען פאָרצולעגען משונה־מאָדנע קאָנצעפּציעס וועגען אַבסאָלוטיזם, מאָנאַרכיע און נאָך אַנדערע „גוטע“ זאַכען. לויט אַ וואונק פון אויבען איז אין דער גאַנצער דיסקוסיע שטיל געוואָרען און דער שטילשטאַנד פון דער רעגירונג אין דער פראַגע איז אויסגעדריקט געוואָרען אין דעם אינטערוויאו פון פּרעמיער באַרטעל וועגען די קאָנסטיטוציע־ענדערונגען. פּרעמיער באַרטעל האָט זיך אַרויסגעזאָגט פאַר פערשטאַרקען די מאַכט פון מלוכה־פּרעזידענט. פעראַנטוואָרטליכקייט פון די מיניסטאָרען פאַר'ן פּאַרלאַמענט און פערברייטערען די מאַכט פון פּרעמיער, דער אַזוי־גערופענער קאַנצלער־סיסטעם.

טראָץ די שפּאַלטונג אין פּ.פּ.ס. האָט די רעגירונג נאָך נישט קיין מעהרהייט אַדורכצופיהרען איהרע פּראָיעקטען, אָבער ביז יענער צייט, ווער ווייס פון ווענען די רעגירונגס־מעהרהייט וועט באַשטעהן.

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַר אויערען־, נאָז־, האַלז־ און לונגען־קראַנקה.
קאָנסטאַנטינער 9. טעלעפאָן 27-81.
ספּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נאַכט אויך
אין לעטשניצע, פּיאָטרקאָווער 17 פון 10—11 און פון 2—3

געטריבען צו פערצווייפלונג
ווערן די יודישע דעקלאַסירטע מאַסען אין רוסלאַנד

מאָסקווע, (יט״א) דער באַקאַנטער יודישער פּובליציסט, ב. סלוצקי, מאַכט שווערע באַשולדיגונגען אין „עמעס“ געגען דער לאָקאַלער מאַכט אין פערשידענע טיילען פון סאָוויעטע־פערבאַנד.

סלוצקי באַשולדיגט נעמליך די לאָקאַלע מאַכט־האָבער אין פערדרייען און מיסברויכען מיט די סאָוויעטישע געזעצען לרעה פון די יודישע דעקלאַסירטע מאַסען.

די שיכטען פון געוועזענע גוט־באַמיטעלטע יודישע סוחרים און אינדוסטריעלער ווערען אויף אַ גרויזאַמען אופן געטריבען צום גרעסטען עלענד און נויט, נישט געבענדיג זיי די מינימאַלסטע מעגליכקייט אויף וועלכען עס איז אופן צו איינאָרדנען זיך.

ב. סלוצקי ציטירט אַן אוקראַאינישע געזעץ, לויט וועלכען יעדע פאַמיליע, וואָס איהר קאָפּ האָט ביז יולי 1927 זיך פערנומען מיט האַנדעל, קען נישט גענייסען פון דעם רעכט אויף אַ צוואַנג־וואוינונג (קאָנצעסיאָנירטע דירות). דאָס הייסט, אַז אַלע געוועזענע סוחרים, וואָס פערנעהמען צעהנדליגער יאָהרען וואוינונגען, מוזען די ראָזיגע וואוינונגען פערלאָזען און קויפען זיך נייע, און דאָס שאַפט אַ געוואַלדיגע פּאַניק.

דאָס געזעץ איז דעריבער געענדערט געוואָרען אין דער ריכטונג, אַז בלויז אַזעלכע בירגער, וואָס פערנעהמען זיך נאָך איצט מיט האַנדעל און פערדינען מעהר ווי דריי טויזענט רובל יעהרליך קענען נישט גענייסען פון די צוואַנג־וואוינונגען.

די אויספיהר־מאַכט רעכענט זיך אָבער נישט מיט דער אויסבעסערונג און שטויסט אַרויס פיל יודישע פאַמיליעס פון זייערע וואוינונגען, טרייבענדיג זיי אויפ'ן גאַס, בעת די פאַמיליען־שפּייזערס זענען שוין פון לאַנג נישט קיין סוחרים און באַשעפטיגען זיך מיט מלאכה אָדער זענען אַרבייטסלאָז.

קרבנות פון די ראָזיגע אָרגיעס פון די באַאַמטע זענען אויסשליסליך יודען.

די וואוינונגס־קאָמיסיעס פיהרען זיך ברוטאַל און שאַפען אַ געוואַלדיגע פערביטערונג ביי די יודישע פאַמיליעס. פיל פאַלען זענען איבערגעגעבען געוואָרען צום געריכט. דערווייל אָבער ווערען רואינירט מעהרערע פאַמיליעס.

דר. חיים ווייצמאַן און... אונגאַרישע קרוין

מינכען, (יט״א) דער אָרגאַן פון די היטלער־לייט „פעלקישער באָאָבאַכטער“ מעלדעט, פולשטענדיג ערנסט פון ווין, אַז דער ליבעראַלער דעפּוטאַט פון אונגאַרישען פּאַרלאַמענט און געוו. יודסטיץ־מיניסטער דר. עמיל נאַגי, ווי אויך דער 86־יעהריגער פּובליציסט אויגען ראַקאָסי, האָבען פאָרגעשלאָגען דעם פּראָפ. חיים ווייצמאַן די אונגאַרישע קרוין, האָפענדיג, אַז דער ראָזיגער טראָהן־קאַנדידאַט וועט געפינען די אונטערשטיצונג פון אינטערנאַציאָנאַלען יודענטום אויף דער וועלט־בערזע און דאָס אַ דאַנק זיינע איינפלוסע וועט געלונגען צו דערגרייכען צו אַ רעוויזיע פון טריאַנאָן־טראַקטאַט. לויט דער ראָזיגער מעלדונג, האָט מען לכתחילה אין אונגאַרן געגלויבט, אַז לאָרד ראָטערמער איז דער קאַנדידאַט פון נאַגי און ראַקאָסי, אויפ'ן אונגאַרישע טראָהן, ערשט איצט ווייזט זיך אַרויס, אַז דער פאַקטישער קאַנדידאַט איז נאָר דר. חיים ווייצמאַן.

אינטערעסאַנט איז די באַלויכטונג, וואָס דער היטלער־אָרגאַן גיט די לעצטע געשעהענישען אין אונגאַרן אין צוזאַמענהאַנג מיט די אַנטי־יודישע עקסצעסען.

עטליכע פון די נאַטיצען־איבערשריפטען לויטען: „ציוניסטישע גוואַלדטאַטען אויף די בודאַפּעשטער גאַסען“, „מכבי־יאַגד אויף סטודענטען“, „יודישע איבער־באַפעלקערונג אין די אוניווערזיטעטען“.

די צייטונג דערצעהלט, אַז 50 ביז 60 העברעער האָבען זיך געוואָרפען אויף איין איינציגען אונגאַרישען סטודענט און איהם מערדערליך געשלאָגען, שרייענדיג דערביי, „ערמאָרדעט די קריסטען“.

ס'דראָהט געשלאָסען צו ווערען
82 יודישע פאָלקס־בענק אין ליטע.

קאָוונע, (יט״א) צוליב אַ פעראָרדנונג פון ליטווישען פינאַנץ־מיניסטעריום דראָהט 82 יודישע פאָלקס־בענק אין ליטע געשלאָסען צו ווערען. לויט דער פעראָרדנונג מוז די גאַנצע בוכפיהרונג און אַדמיניסטראַציע פון די בענק דורכאויס געפיהרט ווערען אין דער ליטווישער שפּראַך.

צוליב טעכנישע סיבות איז אָבער אוממעגליך צו פערווירקליכען די ראָזיגע פאָרשריפטען אין די יודישע פאָלקס־בענק.

דער פערבאַנד פון די יודישע פאָלקס־בענק האָט אינטערווענירט ביים פינאַנץ־מיניסטער, וועלכער האָט אָבער ענטזאָגט צו באַטראַכטען דעם יודישען מעמאָריאַל וועגען דעם ענין, פאָרערנדיג אַז די פעראָרדנונג זאָל אונבעדינגט דורכגעפיהרט ווערען.

די דריטע וועלט־קאָנפערענץ פון די ציוניסטען־רעוויזיאָניסטען.

ווין, (יט״א) לויט'ן באַשלוס פון צענטראַל־קאָמיטעט פון די ציוניסטען־רעוויזיאָניסטען, וועט די דריטע אַלוועלטליכע קאָנפערענץ פון די ציוניסטען־רעוויזיאָניסטען אָפּגעהאַלטען ווערען אין מיטע אין דער לעצטער וואָך פון דעצעמבער. דער וויענער צוגרייטונגס־קאָמיטעט פאַר די קאָנפערענץ־ענינים האָט שוין אָנגעהויבען זיין אַרבייט, אויסצוזוכען פּאַסיגע לאָקאַלען פאַר דער קאָנפערענץ.

וול. זשאַבאָטינסקי וועט קומען צו דער קאָנפערענץ דירעקט פון ארץ־ישראל.

עס ווערען ערוואַרט נאָך אַנדערע פערזענליכקייטען, וואָס זענען באַקאַנט נישט בלויז אין דער ציוניסטישער נאָר אויך אין דער אַלגעמיינער פּאָליטישער וועלט. אַלע צייטשריפטען צום וויענער קאָנפערענץ־קאָמיטעט דאַרף מען שיקען אויפ'ן אַדרעס: דר. נאָרבערט האָפמאַן, וויען 1, צעינקאָגאַסע 13.

גלייכצייטיג מיט דער וועלט־קאָנפערענץ ווערט גערופען קיין וויען אַ ספּעציעלער צוזאַמענפאָהר פון אַלע אַקאַדעמישע גרופּען אין אייראָפּע, וואָס שטעהען אויפ'ן פּראָגראַם פון ציוניסטען־רעוויזיאָניסטען.

מלחמה
— פון — דר. א. מוקדוני.

וועגען ווילדען ברודער־קאַמף, וואָס קומט פאָר צווישען די יודישע אַרבייטער אין אַמעריקאַ, און וואָס האָט שוין געבראַכט צו בלוטיגע קרבנות, שרייבט ד״ר א. מוקדוני אין ניו־יאָרקער „מאָרגען־זשורנאַל.“

לייענט איהר כמעט יעדען טאָג וועגען בלוטיגע שלעגערייען צווישען אַרבייטער גופא דאָ אין אַמעריקאַ; ממש בלוט גיסט זיך אין די גאַסען.

פון די ווערטער־קיילעריי, וואָס שטעהט שוין אַ פּאָר יאָהר אין די צוויי ניו־יאָרקער אַרבייטער־צייטונגען רעד איך נישט. ווייל דאָס איז דער נאַטירליכער באַגלייטער פון די מעסער־שטעכערייען, דאָס זענען די שווערליכע אויסשרייאונגען פון די שטעכער און געשטאָכענע.

אָבער נאָך די בלוטיגע שלעגערייען קנוילען זיך וואָלקענס פון ליגענס, שרעקליכע ליגענס, וואָס פערשטעלען אונז דאָס ליכט און מיר קענען נישט זעהן ווער איז דער אמת'ער שולדיגער אין דער שווערליכער בלוט־פערגיסעריי.

זאָגט מיר איינער פון די אָנפיהרער אין דעם ראָזיגען בלוטיגען געראַנגעל: עס איז מלחמה, זוכט דאָ נישט קיין אמת, מלחמה איז לוג־און־טרוג, מלחמה איז אַ קנויל פון שקרים, פון נידערטרעכטיגקייטען, מלחמה איז געמיין, זוכט דאָ נישט קיין יושר, מלחמה איז פער'שכור'ונג פון בלוט, זוכט אין איהר קיין באַרימהערציגקייט, אין מלחמה ווערען מענשען אויסוואורפען, זוכט ביי זיי קיין אַנשטענדיגקייט נישט.

אָבער, שלאָג איך איהם איבער, דאָס איז דאָך די בורזשואַזע מלחמה...

נישטאָ קיין בורזשואַזע און קיין פּראָלעטאַרישע מלחמה. מלחמה איז די חיה אין מענשען, וועלכע מען האָט אָפּגעלאָזט פון קייט, און די ראָזיגע חיה ליגט באַהאַלטען און לויערט פון יעדען מענשען.

און וועלכען צד איהר זאָלט נישט פרעגען פאַרוואָס איז ער אַזוי האַרט, אַזוי אַכזריות'דיג, אַזוי ווילד און צורייצט, וועט ער אייך ענטפערן — עס איז מלחמה.

און מלחמה האָט איין פערפעסטעטע מאָראַל.

עס איז אמת אַ קליינע מלחמה, מ'שטיינס געוואָגט, יודישע אַרבייטער אין אַמעריקאַ האַלטען מלחמה, נאָך דער גרויסער וועלט־מלחמה, וועלכע מיר האָבען איבערגעלעבט, איז עס אַ שפּילעכעל.

אָבער די ראָזיגע קליינינקע מלחמה ווערט באַגלייט פון אַזאַ פערפעסטעטער מאָראַל ווי די גרויסע וועלט־מלחמה.

די מלחמה איז קליין, אָבער די פערדאָרבענקייט איהרע איז אַזוי גרויס, מיט אַזאַ פערדאָרבענקייט האָט מען געקענט פיהרען אַ וועלט־מלחמה.

און אַמאָל דוכט זיך מיר, אַז גרויסע מלחמות פערמאָגען מעהר אַנשטענדיגקייט, אַפילו מעהר מענשליכקייט ווי די קליינע הינטער־געסלדיגע מלחמות.

די גרויסע מלחמות האָבען אויסגעאַרבייט כאָטש אַ שטיקעל מאָראַל; אין גרויסע מלחמות שיסט מען נישט אויף אומבעוואָפענטע, אויף שפּיטאַלען, וואו קראַנקע ליגען, אויף פרויען, קינדער און אויך די וואָס באַטייליגען זיך נישט אין מלחמה.

אין די הינטערגעסלדיגע מלחמות איז אַפילו אָט די ראָזיגע שטיקעלע מאָראַל נישטאָ.

און אַזאַ הינטער־געסלדיגע מלחמה פיהרען יודישע אַרבייטער צווישען זיך.

* * *

אַ יודישער אַרבייטער, האָט דערשטאָכען אויף טויט אַן אַנדער יודישען אַרבייטער, איז קיין צר נישט אויפגעשווידערט געוואָרען און האָט נישט באַרויערט דעם ראָזיגען אומגליקליכען פאַל, דער ראָזיגער מאָרד האָט אויף אַ מינוט נישט אָפּגעשטעלט די ווילדע ציין־קריצעריי פון די קעמפענדע צדדים, פערקעהרט — מען האָט דערשמעקט דעם ריח פון בלוט און מען איז נאָך ווילדער געוואָרען.

ריכטיג, ווי אין די ווילסטע בורזשואַזע מלחמות.

איין צד שרייט, אַז דער באַשולדיגטער אין מאָרד איז אַן אידעאַליסט, אַן איבערגעגעבענער, אַ געטרייער צו די גרויסע פּרינציפּען פון קאָמוניזם.

דער אַנדערער צד שרייט, אַז דער ערמאָרדעטער איז געווען אַן אידעאַליסט, אַן איבערגעגעבענער, אַ געטרייער צו די גרויסע פּרינציפּען פון דעם רעכטען סאָציאַליזם.

דאָ האָט איהר פאַר זיך די צופוילטע מאָראַל פון מלחמה.

קיינער באַוויינט נישט דעם שווערליכען פאַקט גופא, נאָר איינער פּרייזט זיין קרבן און דער צווייטער פּרייזט זיין העלד.

איז טאַקע אמת, אַז מלחמה איז מלחמה, וואו מלחמה זאָל נישט פאָרקומען און ווער עס זאָל אין איהר נישט נעהמען קיין אַנטייל איז די זעלבינע בלוט־דורשטיגע חיה.

מלחמה איז מלחמה, זי איז אַ חיה, וואָס האָט זיך אָפּגעריסען פון דער קייט און זוכט לעשען איהר בלוט־דורשטיגקייט.

אָבער ווי נאָר אַ טראָפּען מענשליך בלוט ווערט פערגאָסען קלינגען אַלע רעדערייען וועגען אידעאַלען, וועגען דערלייזונג און וועגען וועלט־ישועות ווי די נידערטרעכטיגסטע ליגענס.

אַלע אידעאַלען זענען שעהן און גוט כל זמן זיי האָבען קיין מענשליך בלוט נישט פערגאָסען.

מען זאָגט, אַז צוקענדיגע חיות ווערען צוקענדיגע חיות נאָר דאַן, ווען זיי פערזוכען היים בלוט, יעדע חיה, איידער זי האָט פערזוכט היים בלוט איז נישט צוקענדיג.

די שענסטע אידעאַלען, ווען אויף זיי פאַלט אַ פלעק פון מענשליך בלוט, ווערען זיי אויס אידעאַלען.

דאָס פּאַסירט מיט אַלע מענשליכע אידעאַלען און דאָס נעמליכע איז איצט מיט'ן סאָציאַליזם און מיט דעם קאָמוניזם.

זיי האָבען אַ שווער אין האַנד, זיי האַלטען מלחמה.

און מלחמה מוז באַגלייט ווערען מיט צופוילטער מאָראַל, פון שקר, געמיינהייט און נידערטרעכטיגקייט.

און פערזוכט מען מלחמה, בלייבט מען אויף אייביג אַ צוקענדיגע חיה.

איינער, וואָס שרייט מיט שוים אויף די ליפּען שלאָג דעם שונא, פערניכט איהם, יאָג איהם, פּלאָג איהם; איינער וואָס קריצט מיט די ציינער ווי אַ בלוט־דורשטיגע חיה און רייצט צו שנאה, צו נקמה; איינער וואָס פּרעגעלט זיך אין ברודיגען האַס און מונטערט צו רייסערייען צווישען מענשען, — דער ראָזינער זאָגט די געמיינסטע ליגענס, ווען ער רעדט וועגען וועלט־דערלייזונג, וועגען אַ ליכטיגע צוקונפט פאַר דער וועלט און וועגען נאָך אַזעלכע שעהנע זאַכען.

מלחמה הייסט נישט געהן גלייך און ערמאָרדען דעם געגנער; אין מלחמה ווערט דער מענש אַ שפּיאָן אַ רויבער, אַ הפקר־מענש, אַ גנב און אַ גזלן.

מלחמה נעהמט ראשית כל און דערציהט דעם מענשען פאַר איהר פּסול'ער דינסט, זי פּסל'ט ראשית די מאָראַל פון מענשען, זי איז איהם מתיר וואָס עס איז איהם געווען אסור; נישט נאָר ער מעג, נאָר ער דאַרף שפּיאָנירען, און פערזוכט איינער דעם טעם פון שפּיאָנאַזש, איז ער אַ שפּיאָן אויף אייביג, נישט נאָר מען מעג זאָגען ליגען אין מלחמה, נאָר מען מוז, פערזוכט איינער דעם טעם פון שקר, וועט ער אויף זיין גאַנצען לעבען בלייבען אַ שקרן, נישט נאָר מען מעג פערפיהרען אין מלחמה נאָר מען מוז עס, און פערזוכט אַ מענש אָט די ראָזיגע עבירה וועט זי איהם שוין נישט אָפּלאָזען.

קיין צדיקים לאָזט די מלחמה נישט אַרויס, קיין וועלט־דערלייזער ערציהט זי נישט.

און עס איז אַ זעהר קליינע האָפנונג, אַז שפּיאָנען, ליגנער, צופוילטע און דורכגעטריבענע פּאָליטיקער זאָלען פיהרען די וועלט צו דערלייזונג.

* * *

אין די ערשטע יאָהרען פון רוסישען קאָמוניזם בין איך געווען אויף אַ גרויסער קולטור־קאָנפערענץ. איז געשטאַנען אַ מענש אין זעלנער־קליידער און האָט גערעדט וועגען קולטור, ער האָט גערעדט וואַרעם, מיט פּאַטאָס און מיט טיפער איבערצייגונג.

מיינע אַ באַקאַנטע דאַמע, וואָס איז געזעסען נעבען מיר זאָגט מיר שטיל:

— פאַרוואָס גלויב איך איהם נישט, ער רעדט דאָך אַזוי וואַרעם, אַזוי איבערצייגנד...

— ער האָט באַדאַרפט כאָטש אַראָפּנעהמען דעם רעוואָלווער, ער רעדט וועגען קולטור און דאָ באָמבעלט איהם אויף דער זייט אַ רעוואָלווער... דאָס איז אפשר די סיבה, האָב איך פּרובירט ערקלעהרען.

— ריכטיג, — האָט זיך די דאַמע נעכאַפּט,—

(ווייטער זעה 7־טע זייט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאָדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

31 מיטוואָך — ז׳ תרפ״ט תשרי

אקטאבער

זון-אויפגאַנג 6.31
זון-אונטערגאַנג 4.12

רעגיסטראַציע פון יאָהרגאַנג 1908.

היינט דאַרפען זיך רעגיסטרירען אַלע געבוי־רענע אין 1908 י. וועלכע וואוינען אין 7. פּאָ־ליציי-קאָמיסאַריאַט און זייערע פאַמיליען-נעמען הויבען זיך אָן מיט די בוכשטאַבען:

G. H. Ch. I. J. K.

די רעגיסטראַציע קומט פאָר אין לאָקאַל פון מיליטעריש-פּאָליציייאישען ביוראָ ביים מאַגיסטראַט (פּיעטרקאָווער 212) און קומט פאָר פון 8.15 ביז 1 אַ זייגער בייטאָג.

קאָנטראָל-פערזאַמלונגען פאַר רעזערוויסטען.

(—) אויף נאָווא-טאַרגאָווא 18 דאַרפען זיך היינט מעלדען די געבוירענע אין 1900, וועלכע וואוי־נען אויפ׳ן שטח פון 2. 3. 5. 8. 9. און 11 פּאָ־ליציי-קאָמיסאַריאַט און זייערע נעמען הויבען זיך אָן אויף R.

פרייטאָג — Sa—So

אויף קאָנסטאַנטינער 62 דאַרפען זיך היינט מעלדען די געבוירענע אין י. 1903, וואָס וואוי־נען אויפ׳ן שטח פון 2. 3. 5. 8. 9. און 11 פּאָ־ליציי-קאָמיסאַריאַטען אויף די בוכשטאַבען Sa–So.

פרייטאָג — Sp—Sy

(—) היינט דאַרפען זיך שטעלען אויף לעשנאָ 9, די רעזערוויסטען פון 1888 י. וואָס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 13-טען קאָמיסאַריאַט און זייערע פאַ־מיליען-נעמען הויבען זיך אָן אויף

A. B. C. D. E. F. G. H. Ch. I. J. K. L. Ł.

פרייטאָג — 13. קאָמיסאַריאַט

M. N. O. P. R. S. T. U. W. Z. Ż.

אויף נאָוואָ-צעגעלניאַנאַ 51, דאַרפען זיך מעלדען די רעזערוויסטען פון 1900 י., וואָס וואוינען אין 13-טען פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען אויף

A. B. C. D. E. F. G. H. Ch. I. J. K. L. Ł.

פרייטאָג — אַלע איבריגע.

אַקציע צו פערשטאַרקען דעם עקספּאָרט.

(ב) דער צענטראַל-פעראיין פון סוחרים און אינדוסטריעלער אין ווארשא האָט זיך געווענדעט צו די היגע סוחרים מיט אַ פאָרשלאָג זיך צו פער־איייניגען, כדי צו פערברייטערען די האַנדעלס־באַציהונגען מיט די אויסלענדישע פירמעס און פערשטאַרקען דעם עקספּאָרט פון פּוילישע סחורות קיין אויסלאַנד.

צו דעם צוועק איז דער היגער סוחרים-פער־איין צוגעטרעטען צו רעגיסטרירען אַלע פירמעס, וועלכע זענען בכוח צו טראַנספּאָרטירען סחורות קיין אויסלאַנד און זייערע אַדרעסען וועלען אי־בערגעשיקט ווערען די פעראינטערעסירטע פירמעס.

פערברייטערן די גרעניצען פון דער שטאָט.

(ב) אין מאַגיסטראַט איז נעכטען אונטער׳ן פאָרזיץ פונ׳ם וויצע-פרעזידענט ראַפּאַלסקי פאָרגע־קומען אַ זיצונג פון דער קאָמיסיע צו פערבריי־טערן די גרעניצען פון דער שטאָט.

די קאָמיסיע האָט אין דער ענטגילטיגער פאָרם בעהאַנדעלט דעם טעקסט פונ׳ם מעמאָריאַל, וועלכער דאַרף פאָרגעלעגט ווערען דורכ׳ן מאַגיס־טראַט און שטאָט-ראַט דער אויפזיכטס-מאַכט אַלס אַ בעווייז פון דער נויטווענדיגקייט צו פעראייני־גען איינינע שטחים צו דער שטאָט.

נאָך אַ לענגערער דיסקוסיע איז בעשלאָסען אין דעם מעמאָריאַל צו מאַכען איינינע ענדערונ־גען און נאָכדעם איהם פאָרשטעלען צו אַקצעפּטי־רען.

די וואַהל-קאַמפּאַניע צום ראַט פון דער קראַנקען-קאַסע.

ווי מיר האָבען שוין נעכטען בקיצור מיטגע־טיילט, איז שבת דעם 27 אָפּגעלאָפען דער לעצ־טער טערמין פון אַריינטראָגען קאַנדידאַטען־ליסטעס צו די וואַהלען אין דער קראַנקען־קאַסע. עס זענען אַריינגעטראָגען געוואָרען פאָלגענדע ליסטעס, וואָס האָבען בעקומען די נומערן לויט דער רייה:

ליסטע פון די פערזיכערטע 1) אַרבייטס־איינ־הייט (צוריקגעצויגען) הויפט־קאַנדידאַט — לוקאַש סטאָלאַרסקי, 2) וואַהל־בלאָק פון די סאָציאַליסטי־שע פּאַרטייען און די קלאַסען־פעראיינען — סטאַני־סלאַוו וואָזיראַן, 3) וואַהל־קאָמיטעט פון די קריסט־ליכע אַרבייטער — וול. אַראַמסקי, 4) ליסטע פון אונפּאַרטייאישען יודישען בלאָק — לייב יאַקובאָ־וויטש, 5) אַרבייטער־בלאָק פון פּוילישער פּראָפעס־סיאָנעלער פעראייניגונג — אַרוו. פּאַוואָנזקאַ, 6) יודישער אַרבייטער־וואַהל־קאָמיטעט פּועלי - ציון (לינקע) — לייב האָלענדערסקי, 7) וואַהל־בלאָק פון ד פּוילישע אַרבייטער־פעראיינען און נ. פּ. ר. לע־וויצע — לודוויג וואַשקעוויטש, 8) פערבאַנדס־איינ־הייט — פּיאָטר פּענקאַלסקי, 10) בלאָק פון פּאַ־בריקס־רעלעגאַטען, פון דער אָפּאָזיציע און פּפּ״ס לעוויצע — טאָמאַש דזיענטשקעלסקי, 11) וואַהל־קאָמיטעט פּועלי אמוני ישראל — ברוך הערש מיעלניק, 12) וואַהל־קאָמיטעט פון פּראָפעסיאָנע־לען פעראיין „פּראַצאַ פּאָלסקאַ“ — פּיאָטר פּאַ־קאָווסקי, 13) אונפּאַרטייאישער וואַהל־קאָמיטעט פון די פעראיינען פון גייסטיגע אַרבייטער אין לאָדז — זיגמונד לאָרענץ, 14) אַרבייטער־סאָלידאַריטעט — יוזעף ריבאַרטשיק.

ליסטעס פון די אַרבייטס־געבער: 1) בלאָ־קירטע אינדוסטריע — יוזעף וואַלטשינסקי, 2) הויז־בעזיצער — יאַן קין, 3) בלאָק פון קליינע אַר־בייטס־געבער — עמנואל זילבערמאַן, 4) וואַהל־קאָמיטעט פון די אַרבייטס־געבער רעליגיעזע יו־דען — אברהם וויראָרסקי, 5) וואַהל־קאָמיטעט פון סאָציאַליסטישע האַנדווערקער און כאַלופּניקעס — יואל בערקאָוויטש, 6) ליסטע פון דער קליין־אינ־דוסטריע פון לאָדזער קרייז — אברהם מאָרגענ־שטערן, 7) וואַהל־קאָמיטעט צום ראַט פון דער קראַנקען־קאַסע פון די אינדוסטריעלער און האַנד־ווערקער־פערבאַנד פּאָלודניאָווא 4 — אַלעקסאַנ־דער יאָעל, 8) דעמאָקראַטישע ליסטע פון אַרבייטס־געבער צום ראַט פון דער קראַנקען־קאַסע — יאַן הוטניק, 9) ליסטע פון פעראייניגטע יודישע האַנדווערקער — י. ווייצמאַן.

ביים „בונד“.

שבת איז אונטער׳ן פאָרזיץ פון ראַטמאַן ח׳ ל. פּאָזנאַנסקי פאָרגעקומען אין פילהאַרמאָניע־זאַל אַ גרויסער וואַהל־מיטינג געדופען פון בונדישען וואַהל־קאָמיטעט ביים סאָציאַליסטישען בלאָק מיט רעדעס זענען אַרויסגעטרעטען די בונדישע טוער ראַטמאַן ליכטענשטיין, פערוו. מיטגליד פון קר. קאַסע ש. מילמאַן, לאָזניק פּורטאַל (פּויליש) און סיים־דעפּו־טאַט צערבע (דייטש).

צום סוף ווערט איינשטימיג אָנגענומען אַ רעזאָלוציע, וועלכע רופט אַלע יודישע פערזיכערטע צו שטימען פאַר׳ן סאָציאַליסטישען בלאָק.

ביי די „פּועלי-ציון“.

שבת איז אין „פּלאַזאַ“ פאָרגעקומען אַ מי־טינג ס׳האָבען גערעדט דער קאַנדידאַט פון דער „פּועלי־ציון“־ליסטע צו די קראַנקען־קאַסע וואַהלען דער וויצע־פאָרזיצער פון לאָדזער שטאָט־ראַט ד״ר שיפּמאַן. ראָזאַר ציטרינאָווסקי, ה׳ בראַנר און ה׳ ראָזען פון ווארשא. צום סוף איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע צו אַגיטירען און שטימען פאַר דער ליסטע נומער 6 פון „פּועלי ציון“.

ס׳זענען אויך פאָרגעקומען קלענערע פערזאַמ־לונגען פון האַנדעלס־אָנגעשטעלטע נאָדעל־אַרבייטער און הויז־ווירטשאַפט ווענען די קראַנקען־קאַסע וואַלען ס׳האָבען גערעדט דייטעלצווייג, גרינבלאַט א. אַ. ס׳זענען אָנגענומען געוואָרען ענטשפּרעכענדע רע־זאָלוציעס.

אויך אין אַלעקסאַנדער איז פאָרגעקומען אַ גרויסער מיטינג ווענען די קראַנקען־קאַסע־וואַהלען ס׳האָבען גערעדט די ה״ה גאָלדבערג פון אַלעקסאַנ־דער און באַראַכאָוויטש פון לאָדז. ס׳איז בעשלאָסען געוואָרען צו אַגיטירען און שטימען פאַר פּועלי ציון.

די וואַהלען צו דער האַנדעלס- און אינדוסטריע-קאַמער.

זונטאָג זענען פאָרגעקומען וואַהלען צו דער האַנדעלס־ און אינדוסטריע קאַמער פון לאָדזער וואָיעוואָדזטווע צוליב דעם, וואָס די מיטעלע און קליינע סוחרים און אינדוסטריעלער זענען צווישען זיך דורכגעקומען בנוגע דער מאַנדאַטען־פערטיי־לונג און די ליסטע פון די האַנדווערקער איז גע־פּסלט געוואָרען זענען קיין וואַהלען נישט פאָרגע־קומען און אַלע קאַנדידאַטען זענען פערעכענט גע־וואָרען פאַר געוועהלטע.

בלויז אין דער קוריע פון דער גרויס־אינ־דוסטריע זענען פאָרגעקומען וואַהלען, אין וועלכע ס׳האָבען זיך בעטייליגט אַלע אינדוסטריעלער — די פולע 100 פּראָצענט וואַהל־בערעכטיגטע.

מצד דער גרויס־אינדוסטריע זענען אַריין אין דער האַנדעלס־קאַמער: קאָנסול ווילהעלם שייב־לער, קאָנסול ראָבערט גייער, ד״ר העינריק באַר־טשינסקי, ק. ענדער, ברונאָ בירערמאַן און וול. לאַנדסבערג פון טאָמאַשאָוו.

אויף דער פעראייניגטער יודיש־קריסטליכער סוחרים־ליסטע פון דער ערשטער קאַטעגאָריע זע־נען געוועלט געוואָרען פון סוחרים־פעראיין (פּעטריקאָווער 10) אין דער „קאַמער“ וויצע־פּרעזעס יאַקוב אייזנער און ה׳ מרדכי האַלפּערן, פון סוחרים־פעראיין אויף פּעטריקאָווער 73 — ד״ר זאַקס און ד״ר שמעון ווישע־יאַנסקי.

פון דער צווייטער קאַטעגאָריע (קליינהענדלער) זענען אין דער האַנדעלס־קאַמער מצד די יודען געוועהלט געוואָרען: ל. ראָזענבערג (קליינהענדלער פעראיין אָגראַראָווא 10) און פּ. כאַרי (קליינהענדלער פעראיין זאַוואַרוקא 5), מצד די אינדוסטריעלער זע־נען אין דער צווייטער קוריע געוועהלט געוואָרען די יודען: עדוואַרד באַביאַצקי (מאָניושקי 5) ביבערגאַל (פאַבריקאַנטען פעראיין (זאַכאָדניע 68), ג. לובאַשיץ (וז. וואָליאַ) ב. גליקסמאַן (פאַבריק. פעראיין).

נאָך דער ענטגילטיגער פערעפענטליכונג פון וואַהל־רעזולטאַט, וועלען אין די ווירטשאַפטליכע פער־איינען פאָרקומען צונויף־וואַהלען. חוץ דעם וועט דאָס האַנדעלס־מיניסטעריום פון זיין זייט נאָמינירען 6 פאָרשטעהער.

ערשט דאַן וועלען זיך צונויפקומען אַלע ראַט־מענער פון דער האַנדעלס־קאַמער, וועלכע האָבען לויט׳ן סטאַטוט דאָס רעכט צוקאָאָפּטירען פאָר־שטעהער פון האַנדעל און אינדוסטריע. דערנאָך וועט געוועהלט ווערען אַן אָרגאַניזאַציע־קאָמיסיע, וועל־כע וועט אין משך פון אַ קורצער צייט צוגרייטען מאַ־טעריאַלען פאַר דער ערשטער זיצונג פון דער האַנ־דעלס־ און אינדוסטריע־קאַמער, אויף וועלכער עס וועט פאָרקומען די קאָנסטיטויִרונג.

ביז ווען קאָן מען רעגיסטרירען די רוסישע פּאַפּירען, פּאָליסען און אָבליגאַציעס.

די ליקווידירונג פון די פערמעגענס פון די אַמאָליגע רוסישע בענק און פערזיכערונגס־געזעל־שאַפטען האַלטען שוין ביים פערענדיגט ווערען.

אַזוי ווי נישט אַלע פעראינטערעסירטע פעראָ־נען זענען בעקאַנט מיט די טערמינען, ביז ווען מען קאָן דורכפיהרען די רעגיסטראַציע גיבען מיר דאָ אַ גענויע רשימה פון די טערמינען פון אַלע גע־וועזענע יורידישע פערזאָנען.

די געזעלשאַפט פאַר אויסאַרבייטען פּולווער אין פּעטראָגראַד, די רעגיסטראַציע וועט דויערען ביז דעם 20־טען נאָוועמבער.

וואָלגאַ־קאַמערץ־באַנק — ביז דעם 20־טען נאָוועמבער.

געז. אינגאַסקאָוו עט קאָמפּ. ביז דעם 20־טען נאָוועמבער.

מינסקער אַגראַר־געזעלשאַפט — ביז ד. 27. נאָוועמבער.

פּעטראָגראַדער געז. פון גענענזייטיגען קרעדיט — ביז דעם 1־טען רעצעמבער.

זשיטאָמירער־גע׳. פון גענענזייטיגען קרעדיט — ביז דעם 1־טען רעצעמבער.

רוסקי־אַזיאַטסקי באַנק — ביז דעם 27־טען נאָוועמבער.

פּעטראָגראַדער אינטערנאַציאָנאַלע באַנק — ביז דעם 5־טען רעצעמבער.

אַזאָווסקאָ־דאָנסקער באַנק — ביז דעם 8־טען רעצעמבער.

געז. „ראָססיאַ“ — ביז דעם 8־טען רעצעמבער

קופּער־פאַבריק גאַלאָווינאַ — ביז דעם 29־טען נאָוועמבער.

זשיטאָמירסקער גע׳. פון שטאָטישען קרעדיט — ביז דעם 5־טען רעצעמבער.

פּעטערבורסקאָ־טולסקי־זיעמסקי באַנק — ביז דעם 6־טען רעצעמבער.

פּאָלטאַווסקי זיעמסקי באַנק — ביז דעם 6־טען רעצעמבער.

קיאָווסקי זיעמסקי און מאָסקאָווסקי זיעמסקי באַנק — ביז דעם 7־טען רעצעמבער.

אַלע פּרעטענזיעס און דאָקומענטען דאַרף מען אַריינטראָגען אין ליקווידאַציע־קאָמיטעט אין ווארשא אויף רימאַרסקאַ 5—3, פינאַנץ־מיניסטעריום, צימער 67.

געענדערט די אַמט-שעה׳ן.

(ב) לויט אַ פעראָרדנונג פון דער צענטראַל־מאַכט ווערען געענדערט די אַמט-שעה׳ן אין די מלוכה׳שע אינסטיטוציעס און אַמטען.

די ביוראָ׳ס וועלען זיין טעטיג אין די וואָכען-טעג פון 8.30 ביז 3.30 און שבת פון 8.30 ביז 2 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(2) ל. פּאַוולאָווסקי (פּיעטריקאָווער 307), ... האַמבורג (גלובנאַ 50), ב. גלוכאָווסקי (נאַרוט־וויטש 4), י. סיטקעוויטש (קאָפּערניק 26), ... כאַרעמזאַ (פּאָמאָרסקאַ 10), אַ פּאָמאַש (פרייהייטס־פּלאַץ 10).

נייער מורה הוראה.

די קהלה-פערוואַלטונג האָט בעשטימט אַ נייעם מורה הוראה און האָט איהם בעשטימט דעם ראַיאָן פון פּיעטריקאָווער גאַס. דער נייער מורה הוראה הרב אהרן באָרנשטיין איז אַן אייניקעל פון סאָ־טשאָווער רבי׳ן און איז אַ מחבר פון עטליכע ספרים (אגלי טל א. אַנד.)

הכנסה-שטייער.

היינט לעצטער טערמין פון די ראַטעס.

היינט פערענדיגט זיך דער טערמין איינצוצאָה־לען די ראַטעס פון הכנסה־שטייער. די שטייער־צאָהלער, וועלכע וועלען נאָך היינט איינצאָהלען דעם שטייער וועלען פערשפּאָרען עקזעקוציע־קאָסטען די ווענדונג פון די סוחרים־פעראיינען צום פינאַנץ־מיניסטעריום, אַז דער הכנסה שטייער זאָל פונאַנדערגעלעגט ווערען אויף 2 ראַטעס (צאָהלבאַר דעם 1. נאָוועמבער און די 2. — דעם 1. רעצעמבער) איז ביז איצט נישט ערלעדיגט געוואָרען: די פער־איינען האָבען נאָך אַפילו נישט בעקומען קיין תשובה.

דער שטרייק פון די פליישער-אַרבייטער פערשאַרפט זיך.

דער שטרייק פון די לאָדזער שעכטער אַרביי־טער, וואָס דויערט שוין דריי וואָכען, שטעהט אויף אַ טויטען פּונקט.

פון דער קאָנפערענץ, וואָס איז פאָרגעקומען זונטאָג צווישען די קצבים און די אַרבייטער איז צו זעהן, אַז די קצבים גיהט בכלל נישט וועגען דער מינימאַלער לוין־פאָדערונג, נאָר זיי ווילען צוברע־כען דעם אַרטעל פון די אַרבייטער. דער שטרייק־קאָמיטעט פון די פליישער־אַרבייטער האָט דעריבער בעשלאָסען דעם שטרייק צו פערשאַרפען.

דער שטרייק האָט אַרויסגערופען אַן אָפּקלאַנג ביי אַלע פליישער־אַרבייטער אין פּוילען. די דער־נערונגס־צענטראַלע, אין וועלכער די פליישער זענען אָנגעשלאָסען, האָט אַרויסגעשיקט אַ צירקולאַר צו אַלע פליישער־אָפּטיילונגען וועגען מאַטעריעלע שטיצע פאַר די שטרייקענדע.

די וואַרשאַווער אָפּטיילונג האָט ספּעציעל רעד־לעגירט איהר סעקרעטאַר ה׳ בצלאל געלערנטער כדי אויפ׳ן אָרט זיך צו בעקענען מיט דער שטרייק־סיטואַציע און מיטצוהעלפען די אַרבייטער.

Dr. med. **H. Lubicz**

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 32-41

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מענער־שוואַכע קראַנקהייטען. הייזונג מיט קווארץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל)

נעהמט אָן פון 10—6 און פון 5—8 אָוונט.

די טראַגישע חתונה פון אַ יודיש פאָר-פאָלק.

בעת דער חופה, קומט אַ קריסטין, וואָס איז מעוברת פון חתן.

אין דעם שטעטעל טרייקוני (ווילנער קרייז) האָט געמאַכט אַ שמאַרקען רושם דער טראַגישער פינאַל פון אַ יודישער חתונה, וואָס איז פערוואַנדעלט געוואָרען אין אַ טרויער.

די געשיכטע איז אַזאַ:

אין שטעטעל וואוינט איינער אַ באַלעבאָס איצקאָוויטש, וועלכער האָט אַ בת יחידה וועמען מען האָט גערעדט שידוכים, ביז ס׳איז געקומען צו אַ קנסמאָל מיט אַ בחור פון אַ שכנות׳דיגער שטעטעל איינער לייב הייסקאָפּ.

דעם פערגאַנגענעם פרייטאָג איז שוין נעפּראַוועט געוואָרען אויף די חתונה. ס׳זענען אָנגעפאָהרען פיל געסט און מחותנים פון די שכנות׳דיגע שטעטלעך און מען האָט זיך געריכט אויף אַ גרויסער שמחה. די חופה האָט שוין געזאָלט פאָרקומען אַ זייגער 8 אָוונט.

6 אַ זייגער האָבען זיך שוין אין איצקאָוויטש׳ס הויז וואו ס׳איז פאָרגעקומען די חתונה פערזאַמעלט אַלע געסט זיך אויסגעזעצט ביי די סערווירטע טישען און געוואַרט צוזאַמען מיט׳ן חתן אויף דער כלה.

פלוצלונג האָט זיך אויפגעעפענט די דרויסען־טיר און אין שטוב איז אַריינגעקומען אַ יונגע קריסטין, פון וועלכער מען האָט געזעהען, אַז זי איז אַ מעוברת׳ע. ווי נאָר דער חתן האָט איהר דערזעהן איז ער בלאַס געוואָרען ווי קאַלך, די קריסטין איז באַלד צוגעפאַלען צום חתן מיט געשרייען:

— אַ, לייבקע, האָסט מיר שוין פערגעסען, לאָזט מיר שוין איבער אַ מעוברת׳ע און נעהסט חתונה האָבען מיט אַ צווייטע, דו מנובל איינער, און שרייענדיג דאָס, האָט די קריסטין אַראָפּגעלאָזט דעם חתן אַ פלאַמענדיגען פּאַטש.

צווישען די געסט און מחותנים איז געווען אַ טומעל. מען האָט זיך גענומען בערוהיגען דער קריסטין, זי זאָל נישט אַזוי געוואַלדעווען און געבעטען, זי זאָל רוהיג דערצעהלען וועגען וואָס עס געהט דאָ:

מיט אַ געוויין האָט די קריסטין דערצעהלט, אַז זי מיט לייבקע זענען געווען אָנגעשטעלט אין אַ ציגעלניע, וואו זי וואוינט מיט איהר משפחה. לייבקע האָט איהר דאָרט פערפיהרט און זי איז פון איהם מעוברת געוואָרען. וועהענדיג, וואָס ער האָט דאָ אָפּגעטאָן, האָט הייסקאָפּ אָוועקגעוואָרפען די שטעלע און אויך איהר.

ערשט, אַז זי האָט זיך דערוואוסט, אַז לייבקע קלייבט זיך חתונה האָבען מיט איצקאָוויטשעס טאָכטער, איז זי געקומען דערצעהלען די געשיכטע.

בינו לבינו איז אין צימער אַריינגעקומען מיט איהרע אונטערפיהרערקעס די כלה. דערהערענדיג די געשיכטע איז זי מיט אַ געשריי געפאַלען אין חלשות.

אין טומעל איז דערווייל דער חתן אַרויסגעלאָפען פון שטוב, איז אַריינגעלאָפען אין צימער וועלכען ער האָט פערנומען און האָט זיך געפרובט מיט אַ ראַזיר־מעסער איבערשניידען דעם האַלז. דער שניט איז אָבער נישט געווען קיין געפעהרליכער מען האָט צום זעלבסטמערדער אַרויסגערופען אַ פעלדשער וועלכער האָט איהם אָפּגעראַטעוועט.

פערשטעהט זיך, אַז די חתונה איז שוין נישט צושטאַנד געקומען.

אין טרייקוני און אין די אַרומיגע שטעטלעך האָט די דאָזיגע געשיכטע אַרויסגערופען אַ געוואַלטיגע סענסאַציע און זי ווערט איבערערצעהלט אין פערשידענע קאָמענטאַרען.

מלחמה.

(ענדע פון 3־טע זייט)

קולטור מיט אַ רעוואָלווער... עפּעס אַ ווילדע צוגויפּפּאָרעניש...

זענען מיר געזעסען געהערט די שעהנע רעדע וועגען קולטור און בשעת מעשה האָט אונז דער רעוואָלווער געוואונקען פון שיירעל אַרויס אַזוי טריף, אַזוי ציניש...

און אַזוי אויף טריט און שריט.

אָט שטעהט איינער אויף אַ פּלאַץ, שרייט מיט אַ הייזעריג־צאָרענדיגער שטים וועגען בּרידערליכקייט און פּאַכט דערביי מיט צוויי שווערע, האָריגע קולאַקעס...

און אָט רעדט מיט מיר איינער וועגען מיטאַרבייטען אין אַ סאָוועטישע קולטור־אַנשטאַלט און דערביי שפּיאָנירט ער מיך אַרום פון אַלע זייטען אַזוי פלינק, אַזוי געשיקט און אַזוי דורכגעטריבען, אַז אַ קעלט לויפט מיר דורך איבער׳ן לייב.

און אַזוי כסדר.

מלחמה־מענשען...

עס איז ווילד צו פערבינדען אַ מעסער־שטעכעריי צווישען יודישע אַרבייטער מיט אידעאַלען פון קאָמוניזם און סאָציאַליזם.

פשוט — די יודישע אַרבייטער זענען דעמאָראַליזירט געוואָרען אין דער הינטער־געסלדיגער מלחמה, וואָס ווערט דאָ געפיהרט.

אַ יודישער אַרבייטער קען איצט קיין מענשליך וואָרט נישט אַרויסרעדען, ער קריצט מיט די צייהן, ער פלוכט, ער בריהט מיט שנאה, ער שטעכט מיט די בייזעסטע ווערטער.

די מוחות זענען ביי די אַרבייטער פערנעבעלט פון מלחמה־שכרות.

איך בין געווען אויף עטליכע פערזאַמלונגען פון אַרבייטער; רעדט איינער וועגען אַ לאָגישען נייטראַלען ענין, וויל איינער עפּעס אויפקלערען הערט מען איהם נישט, מען זיצט ווי העלצער; געהט אָבער איינער אַרויס מיט ווילדע מלחמה געשרייען, הויבט ער אָן שמוציגען די געגנער, נעהמט ער זיך היסטעריש שרייען — יאָגט, פּלאָגט, פערניכטעט! ווערען אַלע אויפגעפלאַמט, די אויגען פערגיסען זיך מיט בלוט, די הענד לעגען זיך אויף אין קולאַקעס און אַ ווילדע היסטעריע כאַפּט זיי אַרום.

און דער מין רעדנער זאָגט לחלוטין גאָרנישט, קיין פיצעל געדאַנק איז נישטאָ אין זיינע רייד, קיין פּונקט פון לאָגיק און אַפילו נישט קיין ריכטיגען זאַץ בויט ער נישט אויף.

מע דאַרף עס נישט, מען וויל עס גאָר נישט.

איך האָב בייגעוואוינט שוין אַזאַ פאַל: אַ רעדנער האָט געוואָלט רעדען מענשליך, לאָגיש, ער האָט טאַקע אַזוי אָנגעהויבען, אָבער ער האָט באַלד בעמערקט, אַז מען הערט איהם נישט. האָט ער פלוצלונג אָנגעהויבען שרייען מיט ווילדע קולות, עס לעבע סאָוועט־רוסלאַנד, נידער מיט דער געלער קליקע און דער גאַנצער זאַל איז באַלד אַריינגעפאַלען אין אַ ווילדער היסטעריע.

אָט דאָס האָט געמאַכט די הינטערגעסלדיגע מלחמה פון די יודישען אַרבייטער, זי האָט געמאַכט פון איהם דאָס, וואָס יעדע מלחמה מאַכט פון סאָלדאַטען.

די קליינע מלחמה האָט אַרײַנגעבראַכט די דעמאָראַליזאַציע פון אַ גרויסער מלחמה אין די רייהען פון יודישע אַרבייטער.

און ווילד קלינגען אין דער גרויסער דעמאָראַליזאַציע די ווערטער וועגען פּראָלעטאַרישער קולטור, וועגען בעפרייאונג, וועגען דערלייזונג און דערהויבונג.

זיי קלינגען אַזוי ווילד ווי עס האָבען געקלינגען די שעהנער ווערטער אין דער צייט פון דער גרויסער וועלט־מלחמה.

מיליאָנען זענען געשטאַנען מיט ביקסען און האַרמאַטען איינע אַקעגען די אַנדערע און דאָ האָט מען גערעדט וועגען אַ נייער שעהנער וועלט, וואָס ווערט געבויט...

אַרבייטער דערשטעכען איינע די אַנדערע און דאָ רעדט מען וועגען אַ קלאַס, וואָס געהט בויען אַ ליכטיגע צוקונפט...

און דאָס שרעקליכסטע דערביי איז דאָס, וואָס מען פיהלט זיך אַזוי האָפערדיג, אַזוי געהויבען און אַזוי יום־טוב׳דיג אין דעם ראַזוינען זומפּ פון דער דעמאָראַליזאַציע.

Dr. H. WOLKOWSKI
צוריקגעקעהרט
— אין איבערגעצויגען אויף —
צעגעלניאַנא 25, טעל. 26-87
ספּעציעל אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען, מאַגען־שוואַכע, אַלע אַרט אַנצי־ליינען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8–10 פריה, 12–2 נ.מ. און פון 4–8 אָוו.

פּראָטעסט פון יודישע אַרטיסטען

געגען אַנפאַל אויף יודיש אין תל-אביב

(אַ בריף אין רעדאַקציע.)

זעהר חשוב׳ער הער רעדאַקטאָר!

מיר בעטען אייך, זיין אַזוי פריינדליך, און אָפּדרוקען אין אייער חשוב׳ער צייטונג פאָלגענדען פּראָטעסט-בריף:

מיר אונטערגעשריבענע יודישע אַקטיאָרען דריקען אויס אונזער שאַרפסטען פּראָטעסט קעגען דעם שענדליכען אָרגאַניזירטען בלוטיגען אָנפאַל פון אַ גרופּע אונפערענטוואָרטליכע הפקר - מענשען אויף אַ פרידליכער פערזאַמלונג אין תל-אביב, בלויז דערפאַר וואָס מ׳האָט דאָרט גערעדט אויף אונזער מוטער שפּראַך - יודיש.

דער יודישער אַקטיאָר האָט זיין גאַנץ לעבען געקעמפט פאַר דער יודישער שפּראַך און יודישער קולטור, ליידענדיג הונגער, קעלט און נויט, נישט ווערענדיג מיד צו וואַנדערן פון שטעטעל צו שטעטעל אָפטמאָל צו פוס, האָבענדיג פאַר זיך בלויז איין ציל — פערשפּרייטען דאָס יודישע וואָרט, וואָס איז אונז אַלעמען ליב און טייער.

מיר אַפּעלירען צו דער גאַנצער קולטורעלער יודישער וועלט אַנצושליסען זיך אָן אונזער פּראָטעסט.

וואַרשע, דעם 28 טען אָקטאָבער 1928 יאָהר.

די גאַנצע יודישע פּרעסע ווערט געבעטען דעם דאָזיגען בריף איבערדרוקען.

ז. קאַץ, א. סאַמבערג,
י. נאָושיק, דוד לעדערמאַן.
ש. לאַנדאו.

„אַרטס"
זאַכאָדניאַ 43
יודישער קאַמער-טעאַטער
לייטונג: מ. בראָדערזאָן.
לעצטע טעג!
היינט, מיטוואָך — 1 פאָרשטעלונג: אָנהויב 9.30 אַ זייגער אָוונט
„משיח געהט"!...
1. פּראָלאָג
2. משיח געהט!...
3. קהלת
4. קאַרטן (באַלאַדע)
5. שאַ, שטיל
6. שמידען
7. שאַכנע-יאַכנע
8. פּעטש
9. פריילין מייטעל
10. מ׳הולּיעט
די קאַסע איז אָפען טעגליך פון 6 אָוונט, שבת פון 1–5 נאָכמיטאָג און פון 7 אין אָוונט.
הנחה בילעטען גילטיג מאָנטאָג, דינסטאָג, מיטוואָך און דאָנערשטאָג.

פערקויפט צום טייוועל.

(ראָמאַן). 60)

מאַרטען האָט נאָך איינציגע זאַכען בעפוילען און דערנאָך איז ער אין דער בעגלייטונג פון טאַליען אוועק צום אויטאָ.

— פאָרצושטעלען זיך בילדליך דאָס, וואָס דאָ איז פאָרגעקומען, איז גאַנץ שווער, — האָט ער טרויעריג אַ זאָג געטאָן — זיי זאָלען האָבען דערהרגע׳ט קליינען מיט יאַקובינסקין, אַריינגעלייגט זייערע קערפּערס אין אַן אויטאָמאָביל, און אַוועקגעפיהרט אין ערגיץ, אין אַ פערבאָרגען ווינקעל — אפשר דאָרט אַהין, וואו עס בעהאַלט זיך אויס דער פאַלקאָווניק?.. ווייס איך — ס׳איז שווער זיך פאָרצושטעלען!

— — — — — — —

אין דערזעלבער צייט — ס׳איז געווען אַ פערטעל צעהן אַ זייגער — האָט זיך קליין געפונען גאַנץ ווייט פון דעם אָרט, וואו דער פאַלקאָווניק האָט געוואוינט.

ער איז געווען געבונדען פאַר די הענד און פיס, און מיט אַ שמאַטע פערשטעלט דעם מויל איז ער געלעגען אויפ׳ן נאַסען גראָז.

די אויגען זיינע זענען געווען געווענדעט צום גרויעם, פערכמאַרעטען הימעל.

אַ שטאַרקער קאָפּ-וועהטאָג האָט איהם געשטערט ריכטיג צו אָריענטירען זיך: ער האָט זיך מיט גרויסע שוועריגקייטען דערמאָהנט, וואָס, אייגענטליך, עס איז מיט איהם פאָרגעקומען.

נאָך דעם, ווי זאַרעמבאַ איז אַוועק מיט׳ן טרעפּעל טונ׳ם קעלער אַרויס, איז געשטאַנען אַ שטילקייט פון אַ קבר.

ער האָט געדענקט, ווי ער האָט אָנגעווענדט אַלע כוחות, ווי-אַזוי צו בעפרייען זיך פון די שטריק.

דערנאָך איז צוריקגעקומען זאַרעמבאַ, טראָגענדיג אין די הענד אַ בלעכעל מיט אַ שלאָף־מיטעל.

— מ׳עט אייך מוזען איינשלעפערען, מיין ליבער פריינד — האָט ער אַ זאָג געטאָן — גלויבט מיר, בנאמנות, אַז מיר קלייבען זיך נישט אייך אַריבערצוטראַנספּאָרטירען אויף יענער וועלט. דאָס איז דער זעלבער גאַז, מיט דער הילף פון וועלכען מיר האָבען איינגעשלעפערט אין אויטאָ דאָס פריילין ווייס. איהר וועט שוין באַלד זעהן, ווי אויסגעצייכענט דאָס מיטעל ווירקט! צרפונדען האָט איהם, ווי איך האָב אייך שוין דאַכט זיך, געזאָגט, מיין אייגענער ברודער.

קליין איז געווען צוגעבונדען צום שטוהל.

ער האָט פערמייעט דעם אָטעם, און זאַרעמבאַ האָט ביני לביני פונאַנדערגעזייהט איבער׳ן צימער דעם שלאָף-גאַז, וואָס האָט איבערגעפולט די לופט, בעטויבט די חושים, פערפלאָנטעט די געדאַנקען, און פּאַראַליזירט די גלידער.

איצט ליגענדיג אויפ׳ן נאַסען גראָז, האָט קליין געקריצט מיט די צייהן פאַר מאַכטלאָזען גרימצאָרן.

אָנטוענדיג זיך אַ כוח, און בעהערשענדיג די איבערמענשליכע יסורים, האָט ער זיך איינגעבויגען און אַוועקגעזעצט.

בשכנות מיט איהם איז געלעגען דער טויט־בלאַסער יאַקובינסקי, די פלייצע פון דעם פערוואונדעטען האָט זיך געשוואַרצט פון די פלעקען פערבאַקען בלוט. ער האָט שוואַך געאָטעמט, אַזוי אַז קליין האָט זיך איבערצייגט, אַז ער לעבט נאָך ערשט דאַן, ווען ער האָט זיך נאָך איינגעבויגט צו איהם.

אַרום — אויף וויפיל עס האָט גאָר געכאַפּט דאָס אויג — איז געווען אויסגעשפּרייט אַ ווייט פעלד, און פונדערווייטענס האָבען זיך בלויז געווייזט עטליכע פויערישע הייזלעך.

עס האָט געקאָנט אַדורך אַ גוט מעת לעת ביז עמיצער וואָלט זיך געקאָנט אָנשטויסען אויף די אַוועקגעלעגטע אין פעלד.

— — — — — — —

אין דעם זעלבען טאָג איז אויך די אַלטע קעכין טשיזשעווסקאַ אַרעסטירט געוואָרען.

דער אויספאָרשונגס-אַמט האָט אויך אַרויסגעגעבען אַ בעפעהל צו פערהאַלטען דעם נאָטאַר זאַרעמבאַ און דעם פאַלקאָווניק גווינט.

די נאָכמיטאָג-בלעטער האָבען מיט קידוש־לבנה-אותיות מודיע געווען די לעזער וועגען די סענסאַציאָנעלע געשעהענישען.

„דער געהיימניספולער מאָרד פון דער פרוי ווייס".

„אויפסניי פערשוואונדען געוואָרען 2 מענשען".

„די פּאָליציי איז אויפ׳ן שפּור פון די פערברעכער."

די לייטונג פון דעם אויספאָרשונגס-אַמט האָט פערעפענטליכט אַן אָפיציעלען קאָמוניקאַט וועגען דער פערשווינדונג פון דער פריילין מינע ווייס, וועגען דעם נעלם-ווערען פון קליינען און יאַקובינסקין, און וועגען די מיטלען, וואָס זענען אָנגענומען געוואָרען, כדי צו געפינען זאַרעמבאַ׳ן און דעם פאַלקאָווניק.

די דאָזיגע ידיעות האָבען געמאַכט אויף דער הויפּט-שטאָט אַ שטאַרקען רושם, און דערוועקט די אַלגעמיינע נייגיריגקייט.

לעת עתה האָט די פּרעסע נישט צוגעגעבען קיין שטאַרקע בעדייטונג דעם ענין-ווייס.

די אויספאָרשונג איז לפנים צוגעגאַנגען גאַנץ נאָרמאַל, נישט אָנזאָגענדיג קיין שום סענסאַציעס.

איצט אָבער האָבען די געשעהענישען פלוצים און רפּטום אָנגענומען אַן אַנדערע ווענדונג.

זאַרעמבאַס הויז איז ממש בעלאַגערט געוואָרען דורך רעפּאָרטערען.

אַלע ווינקלען און ווינקעלעך זענען אָפּפאָטאָגראַפירט געוואָרען.

איין צייטונג אַפילו האָט אויף אַן אַעראָפּלאַן אַוועקגעשיקט איהרען אַ מיטאַרבייטער, כדי אויפצוזוכען דעם פאַלקאָווניק גווינט.

זאַווישאַ׳ן, דעם אַלטען דינער דעם פאַלקאָווניקס האָט מען אויסגעפונען אין דעם שטילען, בעשיידענעם האָטעל, וואו קליין האָט איהם בשעתו געהאַט איינגעאָרדענט, און די זשורנאַליסטען האָבען איהם געצוואונגען אויסצודערצעהלען אַלץ, וואָס ער האָט געוואוסט מכוח דעם פאַלקאָווניק, און וועגען קליינס עקספּעדיציע אין זיין פאָלוואַרק הינטער קאַליש.

די ידיעות וועגען דעם אַלעם אין די צייטונגען האָט אַריינגעבראַכט אין שטאַרקען גרימצאָרן די לייטונג פון אויספאָרשונגס-אַמט, וועלכע האָט בכלל נישט געהאַט געוואוסט וועגען קליינס נסיעה.

— אין אויספאָרשונגס-אַמט — האָט מאַרטען געטענה׳ט — זענען איצט דאָ אַזוי פיל רעפּאָרטערען, אַז אַן אָרענטליכער מענש, אָדער אַן אַגענט האָט זיך נישט וואו אַוועקצוזעצען...

(פאָרזעצונג קומט)

די ערעפנונג פון ווינטער-סעזאָן פון „BRISTOL" קאַפע=רעסטאָראַן
פעטריקאָווער 30, טעל. 25=91

קומט פאַר דאָנערשטאָג, דעם 1=טען נאָוועמבער ד. י. 6 אַ זייגער אין אָוענד. ס'איז ספּעציעל אַנגאַזשירט געוואָרען דער בעריהמטער רוסישער אָרקעסטער „SŁAWIANKA"
וועלכער וועט אויך אויספיהרען געזאַנגען און פערשידענע ראָמאַנסען.
טעגליך קאָנצערט פון 7.30 ביז 12 אַ זייגער ביינאַכט, שבת און זונטאָג פון 6 אַ זייגער אָוענד ביז 12 אַ זייגער ביינאַכט.
גלייכצייטיג עמפּפעהלט דער אויבענדערמאָהנטער גוט-בעקאַנטער קאַפע-רעסטאָראַן איהרע געשמאַקע שפּייזען.
דער בופעט וועט זיין פערזעהען מיט קאַלטע און וואַרימע מאכלים, עמפּפעהלענדיג זיך דעם געעהרטען פובליקום, פערבלייב איך
די פּרייזען פון די שפּייזען זיינען נישט געהעכערט. מיט אַכטונג אינהאָבער: ה. בערנהיים.

קינא=טעאַטער „CAPITOL" רוג זאַוואַדסקאַ און זאַכאָדניאַ
היינט און פאָלגענדע טעג! מעכטיגע ערָאָטישע דראַמע אין 12 אַקטען.
דאָס גרויסע מייסטערווערק פון Cecil B. deMilla
CHICAGO
היינט און פאָלגענדע טעג! מעכטיגע ערָאָטישע דראַמע אין 12 אַקטען.

– אין די הויפּט-ראָלען: VICTOR VARKOMJI אין די פּאַרטנערין פון עמיל יאַנינגס אין פילם „דער אונזיטיגער מענש" PHILILS HAVER די גאַנצע וועלט איז אונטער'ן איינפלוס פון דאָזיגען ריזיגען פילם מייסטערווערק.
שאַרפע און טיפע סאַטירע אויף אַ געוויסען סאָרט גרויסשטעטישע פרויען, אויף דער שונד פּרעסע, רעפּאָרטערען און אַדוואָקאַטען ∴ סימפאָנישער אָרקעסטער מיט'ן אַנטייל פון אָרגאַנען אונטער דער לייטונג פון ש. בייגעלמאַן. ∴ בעמערקונג: פּרייזען פון די פּלעצער אויפ'ן ערשטען סעאַנס אין וואָכען-טאָג, ווי אויך שבת, זונטאָג און חגאות פון 1 ביז 3 נאָכמ. 50 גר. און 1 זל.

Dr. DONCHIN
מאַניושקי 1, טעלעפאָן 97-9
ספּעציאַל אַרצט פאַר אויגענקראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט קיין פוילען.
נעמט אָן טעגליך פון 10–1 מיטאָג און פון 4–7 נ.מ.
זונטאָג פון 10 ביז 1 בייטאָג.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקה.
בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע.
האָט זיך איבערגעצויגען אויף אַנדזשעיאַ 5
נעמט אָן פון 8 – 10 פריה און פון 5–9 אין אָוענד.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.
Początek seansów dla dorosłych o godz. 18.45 i 21, w soboty i w niedziele 16.45, 18.45 i 21.
Początek seansów dla młodzieży o godz. 15-ej i 17-ej, w soboty i niedziele o 13-ej i 15-ej.

Od dnia 30.X. do dnia 5.XI. 1928 r.
Dla dorosłych: Dramat w 10 akt.
WSCHÓD SŁOŃCA
(SUNRISE)
W rolach główn. GEORGE O'BRIEN, JANOT GAYNOR i MARGARET LEVINGSTON.
Dla młodzieży:
KARJERA CHAPLINA
Komedja w 10 aktach.
W poczekalniach kina codz. do g.22 audycje radjofonicz

אשדכן
וואס פערקעהרט אין בעסערע הייזער (צוועננטעל אין רוסישע) זאָל אויפגעבען זיין אַדרעס דורכ'ן „נייעם פאָלקסבלאַט".
2164

ŁÓDZKIE TOWARZYSTWO ZWALCZANIA RAKA
אינסטיטוט צו היילען מיט ראַדיום.
רענטגענאָלאָגישער הייל=אינסטיטוט.
טעטיג פון 9 ביז 3 נאָכמיטאָג.
175 פּיעטריקאָווער 175, טעל. 62-00.

אַכטונג, שטרימף - פאַבריקאַנטען!
עס ווערט אָנגענומען צום פאַרמירען און צום אויספערטיגונג זאָווי פאַסונג פערשידענע זיידענע און וואָלענע ווי אויך קאַרטאָן-שטרימף
מ. גערטלער, מ. ראָזנער
141 קילינסקיעגאַ 141 (ווידזעווסקאַ)

Dr. med.
W. EYCHNER
גינעקאָלאָג=אַקושער
זגערזשער 11.
טעל. 34-72
נעמט אָן פון 6–8 אָוענד.

Dr.
J. POLAKOW
קינדער-קראַנקהייטען
קאָנסטאַנטינער 37a
טעל. 39-75.
צוריקגעקעהרט
נעהמט אָן אין דער לעטשניצע אויף נייערס מאַרק (פּעטריקאָווער 294) פון 2 ביז 3½ נאָכמ. און דערהיים פון 3½–5 נאָכמ.

קאַליגראַף
ל. בערמאַן
(דער יונגער) וואוינט אויף זאַוואַדזקאַ 19. 1-טער שטאָק, און לערנט אויס שעהן און שנעל שרייבען

LEKARZ DENTYSTA
St. GELBERG
צאָהן-אַרצט
אַנדזשעיאַ 15, טעל. 08-31.

Starszy Felczer
M. RUBINSZTEIN
Wschodnia 57, tel. 78-12

Akuszerka i Masażystka
F. RUBINSZTAJN
מיט לאַנגיעהריגע פּריוואַט- און שפּיטאַל-פּראַקטיק אין קראָקאָווער שפּיטאַל **św. Łazarza**, מיט אַ געענדיגטען הידראָפּאַטישען קורס אין סאַנאַטאָריום פון ד"ר קופּטשיק, האָט זיך בעזעצט אין לאָדז, ווסכאָדניאַ 57, טעל. 78-12. נעמט-אָן צו יעדער צייט.

NINIEJSZYM UNIEWAŻNIAM
Zostały zgubione 2 Weksle po 200 Złotych płatnych 10/1 i 20/1 1929 roku z wystawienia Ch. J. Brzustowskiego Łódź Pomorska 4, na zlecenie Przemysł Wełniany Karol Eiger Zgierz, Piłsudskiego 45. 2146
Niniejszym weksle powyższe unieważniam
G. Lipowicz.

אל תתהלל ביום מחר!!
כי לא תדע מה ילד יום.
לייג נישט אָפּ אויף מאָרגען
נאָר, אַז דו דאַרפסט ערלעדיגען סאַנדאַוועזאַכען זאָלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ
פעטריקאָווער 17 דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52
וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאַפט געשריבען לויט'ן אוסטאַוו אַלערליי ביטעס, קלאָזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פוילען, אַפּעלאַציעס ציווילנע און קאַרנע אַפּאָזיציעס, אַדוואָלאַניעס, רעקורסען וועגען דירה אין זורזשאָנד-ראָזיעממשי, וועגען פעסטער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו און אַלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטע דאַראַוויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. ספּעציאַליסט פון שותפות-אַקטען.
מיט אַכטונג
י. מאַנעלאַ רעכט-קאָנסולענט.

בעקאַנטמאַכונג.
דערמיט מעלדע איך דעם ה' יעקב גרושיבאָווסקי, געוואוינט אין לאָדז, שענקעוויטשאַ 64 (אַ בעקער), אַז אַזוי ווי זיין אַדרעס איז מיר אונבעוואוסט איצט, האָב איך איבערגעלאָזט זיינע 4 וועקסלען אין בלאַנקאָ אויף אַלגעמיינע סומע פון 240 זל., וואָס זענען נישט געצאָהלט געוואָרען אין זייערע טערמינען צו אייער דיספּאָזיציע אין אַדמ. פון „נ. פ."
ל. בעראַל. 2160

צו די ה"ה גנבים!
איך ערקלער פאַר אומגילטיג פאָלגענדע וועקסלען, וועלכע זענען ביי מיר גע'גנב'עט געוואָרען טיטהאָר, דעם 24 אָקטאָבער ד. י. 1) אַ וועקסעל אויף 100 זל. אויסשטעלער גוטמאַן, פּיעטריקאָווער 17, צאָהלבאַר דעם 1/6 1929. 2) אַ וועקסעל אויף 300 זל. אויסשטעלער א. מאַקאָווסקי, צאָהלבאַר דעם 25/1 1929. 3) אַ וועקסעל אויף 200 זל. אויסשטעלער ש. מאַקאָווסקי, אָרדרע שמולעוויטש. 4) אַ וועקסעל אויף 100 זל. אויסשטעלער ש. שווארץ, אָרדרע סקאָוראָנסקי, צאָהלבאַר דעם 30/1 1929. כ'בעט די גנבים, אַז זיי זאָלען מיר אָפּשיקען צו שלמה סטריכאַרוש, נאָוואָמיעסקאַ 4.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאָקטוירים=ספּעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.
נאָר פאַר וועגערישע הויט=קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע. אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערוועז-קראַנקהייטען.
קוואַרץ=לאַמפּ. עלעקטרישער הייל=קאַבינעט קאָסמעטיק.
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוענד. זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נ"מ. בעזונדערע וואַרטע צימער פאַר פרויען.
וויזיט 3 זל.

בית משרפּט=ביוראָ ב. האַכבערג
פּאָנסקאַ 1 טעל. 36-77
ערלעדיגט אַלע אַרט געריכטליכע- און שטייער-אַנגעלעגענהייטען אין אַלע אַמטען אויך אויף לאָדזער וואָיעוואָדזטווע רעיעל און פּינקטליך.
בעמערקונג: וועגען פערשידענע שטייער-פראַגע נעהם איך פּערזענליך אָן צווישען 5–6 נאָכמיטאָג.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און דענטיסטישער קאַבינעט.
בזשעזשינער 11, טעלעפאָן 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוענד.

ד"ר וואָלינסקי נאָז, האַלז, אויערען קר.	3–4
ד"ר קערשנער קינדער קראַנקהייטען	9-11 3-4½
ד"ר שיפמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	11–1
ד"ר לוביטש הויט און געשלעכט-קר.	12½–1½
ד"ר שמירגעלד נערווען און גייסטיגע קר.	1–2
ד"ר גאָלדבלאַט אויגען-קראַנקהייטען	12½–½
ד"ר עליאַסבערג כירורגישע קראַנקה.	1–2
ד"ר בערגמאַן פרויען און געבורט-הילף	3–4

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. ווי פּאַקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג איינשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פּערלענג—היימען אין שטאָט.—אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פּלעגמע און בלוט
אימפּונגען נעגען שקאַרלאַטין.

ד"ר לאזשינסקי סטאָראָפאָלסקאַ
צאָהן-אַרצט 10—1 3–6
קינסטליכע ציין, קאַראָנען, מאַסטען א. ז. וו.

די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

Dr. med. J. HERSZFINKIEL
15 Zawadzka 15, telefon 11-87
קינדער=קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 8–10 פאַרמיטאָג און פון 3–5 נאָכמיטאָג.

אַבאָנעמענט-פּרייז: אין לאָדז – 5 זל. אַ חודש מיט אַפּטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ – 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד מיט 30 פּראָצ. טייערער.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר'ן טעקסט—15 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—20 גר. אין די ערשטע 7 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ „ —60 „ „ 4 „
נאָכ'ן טעקסט—1 „ „ „ „ „ —15 „ „ 7 „
מיטלערע קליינע—10 גר. 100 פּראָצ. טייערער. 50 פּראָצ. טייערער. 2 גר. דאָס וואָרט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.
Czcionkami i druk „Najer Folksblat" Piotrkowska 21.